БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 169 (9924) | 1962 оной июлиин 19, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Хүдөөгэй врач

...ымнай хүдөөгэй ажал... ...эй ЦК-гай мартын Пле... ...хэбэринүүдые, партиин ...СР-эй Министрнүүдэй Со... ...лга дотор табигдаһан зо... ...о бодото хэрэг дээрэнь ... тула шангаар тэмсэжэ

...э байдалда хүдөө нюта... ...лдэг эмнэлгын эмхи зур... хүдэлмэрилэгшэдэйшье ...усалгатай шэнэ эрилтэ... ...гдэхэ зэргэтэй. Имагтал ...эмнэгшэд хадаа урдахи ...аа бэелүүлхэ хэрэгтэнь ...уд болон совхозуудай хү... ...эдтэ халуун туһаламжа ...айха зайлашагүй уялга... ...р хүдөөгэй хүн зоной эн... ...е сахин хамгаалха, элдэб ...агһаа нарин нягтаар ...ажалһаа боложо осолтохо ...рид зайсуулха, тарялан, ...олон мал ажал дээрэ үдэр ...энгүй ажаллажа байгша... ...хабадые элүүрээр байлга... бүхы хүсэл оролдолгоёо ...айха болоно.

...совет эмшэд өөһэдынгөө ...е гансал хүнийе аргал... ...рладаггүй. Медицинын ...анда алба хэгшэ бүхэн ...р суута совет интелли... ...ргэдэ жагсаһан олоний... ...ябуулагша гээшэ. Тиихэ ...нүүдэй хани нүхэр, тэдэ... ...эхэ туһалагша, соёл бол... түлөө, хуушан сагай хо... ...эл болон хойрог ябадалтай тэмсэлшэ гэһэн хүндэтэ ...э үргэн ябадаг. Манай фельдшернүүд, сестранууд, ...нууд хадаа ямаршье сагта наһанай түлөө шэн ...таршалга гаргахаар хэ... ...лэн байдаг.

...дундаһаа Сэлэнгын аймаа... ...лантын участково больни... ...а врач нүхэр Шитовагай ...дурдая. Энэ врач тус ...а 1957 онһоо хүдэлнэ. ...раа нютагайнгаа зондо эм... ...һаламжа үзүүлхэ, больни... ...үдэлмэри эмхидхэн хүтэл... санитарна һэргылэмжын ябуулгануудые эрхилхэ, ...хэрэгтэ оролсохо та... ...лгэн бэрхэ, совет врачай ...ые дээрэ үргэһэн нүхэр

Шитовагай даадаг больни... 3000 шахуу хүн зоной ...э элүүрые сахин хамгаал... ...Больницын харьяата ню... ...гуудта мүнөө элдэб юрэ ...ата хамшаг үбшэн эсэс... ...улагданхай, нарай нялха ...а наһатай үхибүүдэй үхэхэ ...ы болтогдонхой. Холуур ...малшад тушаа онсо анха... ...уулдаг, тэдэнэй хүндэтэй ...болонхой. Тус больницын ...тэй коллектив коммунис ...үндэтэ нэрэ зэргэтэй меди... ...хи зургаан болохын тула ...байна. Абаһан тангаригаа ...бэелүүлжэ байдаг.

...нскэ фельдшер нүхэр Хан... ...хүтэлбэрилдэг Бэшүүрэй ...Ара-Хэрэзтын фельдшерско... ...э пунктын коллектив ни... ...таалтай болонхой. Тус пунк... ...мэрилэгшэд хүнүүдые һай... ...эн аргалхынгаа хажуугаар ...н дунда һэргылэмжын эм... ...гүрьтэйхон хэмжээ ябуулга... ...эрхилдэг һайн заншалтай. ...лэ ажалшадта лекци ун... ...энтэй хөөрэлдөө хэхэ, асуу... ...оугай үдэшэнүүдые үнгэр... ...ра, гүүртэнүүд дээрэ хүдэ... ...э ариг сэбэрээр байлгахые ...гэжэ мэтэ шухалын шухала асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулдаг. Зүгөөр эдэ бүгэдэ ажал хэрэгээ бодомжотойгоор зохёоһон түсэбэй ёһоор ябуулдаг. Тиихэ зуураа нютагайнгаа ниитын эмхинүүдтэ түшэглэдэг, колхозой правлени, партийна организаци, сомоной зүблэлтэй тон холбоотойгоор, тэдэнэй хүтэлбэри доро хүдэлдэг. Эдэбхитэй фельдшер нүхэр Хангалова мүнөө коммунис ажалай отличник гэһэн нэрэ солодо хүртэнхэй, тэрэнэй даадаг коллектив энэ хүндэтэ нэрэ зэргэ олохын түлөө тэмсэнэ.

Хүн зоной аша туһада зорюулһан хүндэтэ үүргэеэ эрхимээр, хүндэтэйгээр дүүргэжэ байһан врачнууд, фельдшернүүд, акушеркэнүүд республикымнай бусад нютагуудааршье олон, жэлһээ жэлдэ, үдэрһөө үдэртэ олошоржо байдаг. Гэбэшье медицинын олон тоото хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хуулита албандаа ёһо тэдысэ, хайша хэрэгээр хандадаг хүнүүд эндэ тэндэ үшөөл үзэгдэһээр. Хүдөөгэй ажалшадай эрилтэдэ албан хойрогоор хандаха, хэрэзгы шэрүүн абари зан гаргаха, совет эмшэнэй нэрэ хухалха гэхэ мэтын жэшээ баримтануудые гэршэлһэн гомдолнууд хүтэлбэрилхы эмхи зургаануудта, редакцинуудта нэгэнтэ бэшэ орожо байдаг ушарнууд бии гээшэ. Мүнөө үе сагай эрхэ байдалда таарамжагүй ёһо бусын ябадал хадаа эрид шууд буруушаагдаха, шүүмжэлэгдэхэ, эсэслэн усадхагдаха ёһотой.

Колхоз, совхозуудай ажалшад мүнөө ажахын жэлэй эгээл харюусалгатай үедэ ороод байна. Үбһэ хуряалган хаа хаанагүй эхилбэ, удахагүй ургаса таряа хуряалган, гүрэндэ тушаалган захалхань. Тиихэдэ мал ажал дээрэшье шиидхэхы хаһа оробо. Адуу малаа үдэр һүнигүй адуулжа таргалуулхын, һүн далай билтаруулхын түлөө малшаднай шамбай солбоноор ажаллана. Эдэ зоной бэе махабадые энхэ элүүр байлгахын тула манай эмшэд бүхы һанал бодолоо, анхарал оролдолгоёо хандуулха зэргэтэй. Эмнэлгэ, һэргылэмжын бүхы хэмжээ ябуулгануудые зүбөөр зохёон табижа, хүдэлмэреэ шэнэдхэн байгуулха гээшэ мүнөө үдэрэй дайшалхы зорилго болоно.

Хүдөөгэй эмшэдтэ республикымнай ниислэлэй элүүрые хамгаалха эмхи зургаанууд, мэдээжэ дээдэ мэргэжэлтэд алибаа баян дүй дүршэлөө хубаалдан, шефскэ туһаламжаяа улам үргэдхэн туһалха уялгатай. Гадна городой врачнуудай хүдөө гаража, тэндэ саг үргэлжэ хүдэлхөөр ошодог һайн жэшээтэ үүсхэл саашаданьүргэлжэлүүлхэ гээшэ ехэ удха шанартай хэрэг. Энээн тушаа республикын Элүүрые хамгаалха министерство гол анхаралаа хандуулха зэргэтэй. Тиигээдшье колхоз, совхозуудай тосхонуудай медицинскэ эмхи зургаануудые мэргэжэл түгэс, бэрхэ, хүн зондо хүндэтэй кадрнуудаар хангаха гэһэн асуудал министерствын зүгһөө үшөөл бирагүйгөөр шиидхэгдэнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Хүдөө нютагуудта ажалладаг медицинын хүдэлмэрилэгшэд! Бии байгаа бүхы арга боломжоёо гүйсэд дүүрэн элсүүлэн, аргалга, эмнэлгын түрүү шэнэ шэнэ дүй дүршэл, совет медицинын гайхамшагта туйлалтануудые сум хэрэглэн, хүдөөгэй үргэн ажалшадые медицинын талаар эрхим һайнаар хангажа байха гээшэ танай нангин уялга мүн. Танайл хүсэл эрмэлзэлгэһээ, мэргэжэл шадабариһаа, оюун бодол, энэрхы сэдьхэлһээ ажалшадай энхэ элүүрээр, ута наһа эдлэжэ, жарган ажаһуухань дулдыдаха байна бшуу.

...дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...эр В. М. Биртановые Буряадай АССР-эй Верховно ...эй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

...бликын советскэ, пар... ...ортануудта үни удаан ...р ажаллаһанайнь тү... ...рэһөөр 50 наһа гүйсэ... ...нь дашарамдуулан, нү... ...ртанов Владимир Ми... ...ичые—модо болбосоруулдаг станогуудые хэдэг Сэлэн-Дүүмын заводой директорые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

...н-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
...онной июлиин 16.

...дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...Үдэ хотын һунгуулиин № 26-дахи Октябрьска, Загарайн ...аймагай һунгуулиин № 61 Үнэгэтэйн округуудһаа ...й депутадуудай орондо Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ депутадуудые һунгаха үдэр тухай

...ряадай АССР-эй Верхов... ...едтэ һунгаха гуримай» ...атьягай ёһоор, Улаан... ...ын һунгуулиин № 26- ...Октябрьска округто, За... ...аймагай һунгуулиин № 61 Үнэгэтэйн округто Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ 1962 оной августын 19-дэ, амаралтын үдэр, ошоһон депутадуудай орондо депутадуудые һунгалга үнгэргэхэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

...н-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
...оной июлиин 16.

ПОЛТАВСКА ОБЛАСТЬ. Оболонско районой «Богдановский» совхозой малшад ажалай ехэ амжалта туйлаа. Эдэнэр эдлүүриин 100 гектар бүхэндэ 5 һарын туршада 286 центнер һү һааһан байна. Зураг дээрэ: совхозой түрүү һаалишад.

ТАСС-ай фотохронико.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгада харюу

Колхоз, совхоз бүхэн һү ехээр һааха, малаа түргөөр таргалуулха аргатай

Малые үдэр һүнигүй адуулха. Һаалишадые ондоо ажалда һамшаагүй. Түрүү һаалишадай, мал адуулагшадай дүршэл оролдосотойгоор хэрэглэхэ

КОЛХОЗДОО ЭРХИМЛЭЭ

Үшөө нилээд сагай үнгэрһэнэй һүүлдэ, Зүүн-Анагастайн толгойн оройгоор үглөөнэй улаан наранай бултайжа байха үедэ һүни дүүрэн тунга ногоондо бэлшэжэ хоноһон, борьбодоо хүрэмэ ехэ ехэ дэлэнтэй, хээли садхалан үнеэд байрадаа ерэнхэй, үүгэнэлдэжэ, һаалгахаяа хүлеэжэ ядаад, хашаа хорёогойнгоо хажуугаар ябуултажа байгаа бэлэй. Тэрэ сагта хүнэгүүдые бариһан залуу һаалишадшье газаашаа гаража, энеэлдэһээр, шууялдаһаар, үнеэдэйнгээ хашаа руу гэшхэлэлдэбэ.

—Дмитрий Николаевич, харагша үнеэмни һүүлэй үдэрнүүдтэ һүеэ ехээр нэмээбэ. Талха тарянай зүйл үшөө нэмэжэ эдюулээ һаа, бүришье нэмээхэ аа гү? — гэжэ һаалишан Н. Аносова дунда зэргын бэетэй, гуша гарамгай наһанай, томоотой янзын хүндэ хандана.

Тиихэдэнь Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой Хуторай һаалиин гүүртые даагша коммунист Дмитрий Николаевич Максимов бүтэхэ тээшэнь хуу шиидхэжэ, һаалишад, мал адуулагшадтаа энэ тэрэ даабари үгэнэ. Һүниндөө үнеэдэй хэр һайнаар бэлшэһэн, хаагуур адуулагдаһан тухайнь адуулагшанһаа асууна. Мүн энэ тэрэ үнеэн эдеэлхээр муу, хэбтэжэ шалаархажа байгаагүй гү гэжэ һонирхоно.

Уданшьегүй үглөөнэй һаалга захалжа, хорёо соогуур эндэ тэндэ хүнгэн сагаан хүнэгүүдэй ханхиналдаха, тииһээр байтараа, бүтүү хүүехэ абяан соностожо захалба.

Үглөөнэй һаалга дүүрэжэ, үнеэд бэлшээридээ гараба. Һаалишадшье доро дороо хүхюутэй зугаатайгаар һааһан һүеэ тушаажа, хэмжүүлжэ байгаа бэлэй. Эндэ бидэнэр Хуторай гүүртын ахалагша һаалишан Л. И. Унагаеватай уулзабабди.

Людмила Ивановна Унагаева Хяагтын аймагай һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, жэл бүри һайн амжалта туйлажа байнхай. 1962 ондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2500 литр һү һааха уялга абаад, тэрээнээ нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ байна. Жэлэй эхинһээ хойшо нүхэр Унагаева үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1200 гаран литр һү һаажа, аймагай һаалишадай мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээ. Мүнөө Людмила Ивановна сүүдхэдээ үнеэн бүриһөө 10—12 литр һү һаана.

Ахалагша һаалишан гүүртэдээ гансаараа иимэ ехэ һү һаажа байдаг бэшэ, сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь баһал һү һааляа хододоо дээшэлүүлжэ, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байдаг юм. Залуу һаалишад Наталья Жаркова, Капитолина Аносова, Дарья Лишневская гэгшэд үнеэн бүриһөө дунда зэргээр мянган литрһээ дээшэ һү һаагаад байна. Хуторай һаалишад жэлэй эхинһээ хойшо бүхы фермээрээ үнеэн бүриһөө 800 литр һү һаагаа. Ажалдаа һайн амжалта туйлаһанайнь түлөө Хуторай һаалишан гүүртынхидтэ партиин райкомой болон аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

Эндэхи һаалишад хайшан гээд, ямар аргаар ехэ һү һаанаб? Хамагай түрүүндэ тэдэнэр ажалдаа зоотехническэ эрдэм ухаанай заабаринуудые, түрүүшүүлэй баян дүй дүршэл шадамар бэрхээр, оролдосотойгоор хэрэглэнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, үнеэд зунай һарануудта түхэреэн сүүдхэ соо гэхэ гү, али үдэр һүнигүй бэлшээгдэдэг болоо. Энэ арга хэрэглэһэнэй ашаар үнеэдэй һү шэмэ эрид дээшэлһэн байна. Үнеэдээ иигэжэ бэлшээжэ байхадаа, үдэртөө гурба дахин һаадаг болоо. Тиихэдэ үнеэдые нэгэ хэмдэ һаагаад, саг сагтань бэлшээжэ, уһалжа байхада, һүн ехээр һаагдана гэжэ ойлгоо. Мүнөө эндэ үнеэд үглөөнэй эгсэ зургаан часта һаагдажа, бэлшээридэ гаргагдана. Тиигээд үдэрэй нэгэ часта хоёрдохёо һаагдадаг. Баһал республикынгаа түрүү һаалишадай жэшээгээр эндэхид хэдэн модоной газарта бэлшэжэ ябаһан үнеэдээ байраданьасарангүй, сэхэ бэлшээри дээрэнь ошожо һаадаг болонхой. Гурбадахи һаалганьүдэшын найман часта эхилнэ. Тиигээд дахин бэлшээридэ гарадаг, һайн садахадань хэбтүүлжэ, амаруулжа байгаад, бүхэли һүниндөө бэлшээдэг.

Эндэхи һаалишад гансашье үнеэдээ һайнаар садхааха тухайгаа һанаагаа зобожо байдаг бэшэ, мүн эмхитэй гуримтайгаар, ариг сэбэрые наринаар сахин ажаллаха, гараха һүеынь һайнаар, зааханшье үлөөнгүй һаажа абахые оролдодог.

Һүүлэй үедэ Хуторай гүүртын ахалагша һаалишан нүхэр Унагаева, мүн бэшэшье һаалишадынь аймагайнгаа колхозуудай болон совхозуудай һаалиин гүүртэнүүдээр ябажа, дүй дүршэл тухайгаа хөөрэжэ үгэдэг, ажал хүдэлмэритэйнь танилсадаг болоо.

Б. Жигжитов.

Холын бэлшээридэ

ЗАХААМИН. (Телефоноор абтаба). **Адууһа мал олонтой «40 лет Октября» колхозойхид жэл бүри малаа холын тунга бэлшээридэ гаргажа адуулна. Зунай сагта тэндэ адуулагдаһан эбэртэ бодо мал хүсэд таргалжа гүрэндэ тушаагдадаг.**

Холын бэлшээридэ адуулжа байһан малшан Андрей Дамбаевай 85 буруу, хашарагууд зунай бэлшээридэ үдэр һүнигүй адуулагдажа, түргөөр таргалжа байнхай. Тэрэ харууһалдаг малайнгаа шэгнүүрые хоногой 1000 грамм хүрэтэр нэмээнэ. Мүнөө тэрэнэй гүүртэдэ үшөө 40 толгой мал нэмэгдэжэ үгтөө.

Д. Цынгеев.

НҮХЭР Н. С. ХРУЩЕВОЙ МУРМАНСКА ОБЛАСТЬДО ОШООД БАЙҺАН ТУХАЙ

ЗАПОЛЯРНЫЙ, июлиин 17. (ТАСС). КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев Мурманска область мүнөөдэр ерэбэ.

Үдын урда тээ нүхэр Н. С. Хрущев Борисоглебскэ ГЭС-эй барилгые ошожо хараа. Норвеги СССР хоёрой хилэ шадар, Пас мүрэн дээрэ энэ ГЭС баригдажа байнхай. 56 мянган киловатт хүсэтэй энэ ГЭС-ые «Норэлектро» гэдэг Норвегиин фирмэ барижа байна. Норвегиин барилгашад, совет мэргэжэлтэдэй коллектив, тэдэнэй бүлэнэрэй гэшүүд Н. С. Хрущевые хани халуунаар амаршалаа. Н. С. Хрущев станциин барилгын ямараар хэгдэжэ байһан тухай һонирхобо.

Энэ ГЭС-тэ саашадаа ажаллаха совет мэргэжэлтэдэй байха шэнэ гэр байрануудай барилгые Н. С. Хрущев ошожо хараа. Мүн нүхэр Хрущев хилын харуулшадай подразделени хүрэбэ.

Шанаржуулгын комбинадай Ждановска руднигай барилгада тэрэл үдэрөө Н. С. Хрущев ошоо.

Заполярный һууринда байха үедэнь тэндэхи хүн зон нүхэр Н. С. Хрущевые халуунаар амаршалба.

ҺААЛИШАН ХҮБҮҮН МАГТААЛТАЙ

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгатай танилсаад байхадаа, ажалдаа ехэ амжалта туйлахаар зоригжоһон һаалишан Александр Золтоев (Хэжэнгын совхоз) магтаалтайгаар ажаллана. Энэмнай зориһондоо хүрэдэг хүн. Хоёр жэлэй саада тээ совхозойнгоо 2-дохи отделенидэ хүдэлжэ эхилээ. Түрүүшынгээ жэлдэ дүй дүршэлгүй, шадабари багатай байжа, ажалдаа нилээд ядалсаашье һаа, хүдэлмэридөө түрүүшүүлэй онол арга хэрэглэжэ шадаа.

Үнгэрһэн июнь һарада нүхэр Золтоев хамта 3500 литр һү һааха байһан аад, 3951 литр һаажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ. Тиигэжэ сугтаа ажалладаг нүхэдтөө жэшээ харуулба.

Ерэхэ жэлдэ үнеэн бүриһөө тугал абахын тула даажа байһан 18 үнеэдээ искусственна аргаар үрэжүүлээ. Тиихэдэ энэ нүхэрнай гансал үнеэдээ харууһалаад байдаг зангүй, ниитын хүдэлмэридэ хабаадалсана. Сүлөөтэй сагтаа малшадта газетэ, журналнуудые уншажа үгэдэг, ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулдаг юм. Александр Золтоевой өөрынгөө дурлаһан ажалда саашадаа амжалта туйлахыень хүсэе.

Д. Доржигутапов.

Үдэр бүриин анхарал табиха

Онсо удха шанартай хэрэг

КПСС-эй ЦК-гай мартын пленумһээ хойшо республика доторнай ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа. Ажахынууд тарялангай газарые зүбөөр хубаарилжа, тэрэнээ ашата үрэтэйгөөр хэрэглэдэг болобо. Тусхайлан хэлэхэдэ, энэ жэлдэ ургаса багаар үгэдэг ороoһото ургамалнуудай орондо ургаса ехэтэй ургамалнууд таригдаа.

Орооһото ургамалнуудай дундаһаа илангаяа шэниисэ ехээр таригдадаг боложо, бүхы орооһо тарянай 56 процентые эзэлбэ гэхэ гү, али 1961 онойхиһоо тарялангайнь талмай 23,7 мянган гектараар үргэдхэгдөө. Ешмээн 35 мянган гектараар ехэ болгогдоо. Мүн малай шэмэтэ тэжээл—кукуруза 16 мянган гектараар үргэдхэгдэһэн, тэжээлэй бобы, саахарай свёкло ехээр таригдаа.

Энэ жэлдэ хура бороо элбэгтэй байжа, ургасын гарасада һайн байба. Мүнөө үедэ олонхи колхоз, совхозууд ургаса харууһалгые эмхидхэжэ, таряа хуряалгада бэлэдхэлые эмхитэйгээр ябуулна. Техникэ, зэмсэгүүдые һайнаар заһабарилжа абаһан ажахынууд таряа хуряалгые богони болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэхэ байһанинь лабтай. Тиихэдэ мүнөө жэл тарялангай газар үргэдхэгдэжэ, хуряалгын хүдэлмэри бүри ехэ байхань. Тиимэһээ трактор, комбайнуудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха болоно.

Энээнтэй хамта, урдынгаа алдууе дабтажа болохогүй. Нёдондо республикымнай Бэшүүрэй, Хориин, Мухар-Шэбэрэй аймагууд трактор, комбайнууд олонтой байгаад, таряа хуряалгые эмхигүйгөөр ябуулаа һэн. Яахадааб гэхэдэ, хуряалгын машина, зэмсэгүүд бүтээсэ багатайгаар ашаглагдаһан, олонхи ушарта эбдэржэ һаатаһан байгаа. Захааминай, Загарайн аймагууд баһал ажалаа бүтээсэ багатайгаар эмхидхэһэн байгаа.

Трактор, машинануудые бүтээсэтэйгөөр ашаглажа байһан түрүүшүүл олон. Тэдэнэр арга боломжонуудай ехэ байһые гэршэлэн харуулна. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй «Сибиряк» колхозой тракторист В. Рябов үдэртэ 40—65 гектар хүрэтэр тарилга хэдэг байгаа. Үдын совхозой (Хори) тракторист Г. Мошанов, Бэшүүрэй совхозой тракторист Н. Петров гэгшэд «ДТ-54» тракторааp 6 гектарай орондо 9 га хүрэтэр газар хахалаа. Нёдондо силос хуряалгын үедэ Хяагтын Погранична совхозой кукурузашан-механизатор Х. Нуртынов һайнаар ажаллажа, силос хуряадаг комбайнаараа үдэртэ 10—12 гектар хадаһан байгаа. Хуряалгыншье үедэ абажа үзэхэдэ, олохон механизаторнууд магтаалтайгаар ажаллаһан байха. Жэшээнь, Баргажанай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой трактористнууд Б. Гармаев, П. Левин гэгшэд «ЖР-4,9» түхэлэй лафетнэ жаткаар халаан соогоо 40-50 га, Хяагтын «Путь к коммунизму» колхозой комбайнер Н. Михайлов машинаяа амяарлан хадалгада тааруулжа, үдэртэ 38 гектар хүрэтэр таряа хадаһан байна.

Зорилго юуб гэхэдэ, эдэ түрүүшүүлэй баян дүршэл колхоз, совхозуудта хэрэглэгдэхэ ёһотой. Хэрбээ республикымнай механизаторнууд булга шадамараар хүдэлөө һаа, энэ жэлдэ хуряалгын хүдэлмэриие богони болзорто үнгэргэхэ аргатайшье.

Мүнөө үедэ республикымнай ажахынуудта 1737 комбайн, 831 лафетнэ жатка тоологдоно. Хэрбээ колхоз совхозуудай бүхы орооһо таряагаа 10—15 хоногой туршада амяарлан хадаха болоо һаа, бии байһан лафетнэ жатканууд үсөөдэхэ байна. Ажалаа хүсэтэйгөөр ябуулхын тула нэгэ мянгаһаа үсөөн бэшэ комбайнуудые амяарлан хадалгада бэлэдхэхэ болонобди.

Ушар иимэһээ, мүнөөнһөө эхилжэ хуряалгада бэлэдхэлые шамдуулха, хүдэлмэриингөө үедэ түрүү онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ, тиигэжэ ажалаа һаадгүйгөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр эмхидхэхэ шухала. Таряа хадажа, баал болгоһоной һүүлээр тэрэниие түргөөр суглуулан сохихо аргаяа шадамараар хэрэглэхэ. Энэ ушарта амяарлан хадалгада тааруулһан комбайнуудые түргөөр һөөргэ мүртэнь оруулжа, таряа сохидог болгогдохо ёһотой. Силосэй ургамалнуудые хуряажа абахада, орооһо таряа сохидог комбайнууд мүн лэ хэрэглэгдэхээр. Энээниие ажахынууд баһал эртээнһээ анхаралдаа абаха зэргэтэй. Горох, тэжээлэй бобы хуряагдахадаа, тракторна косилканууд олоор хэрэглэгдэхэ байна бшуу.

Энээнһээ хойшо 35—40 хоногһоо тарян хуряагдажа эхилхэнь. Гэбэшье зарим аймагууд энэ шухала кампаниие бэлэдхэл муутайгаар угтахаяа байна. Тусхайлхада, Захааминай аймагай ажахынууд үнгэрһэн үе соо 24 комбайнуудай оройдоол хоёрые заһабарилаа. Хуряалгын бусад ондоо техникэ—лафетнэ жатка, силос хуряадаг комбайнууд заһабарилагдажа эхилээдүй байһаар. Иимэрхүү байдал Тарбагатайн болон Прибайкалиин аймагуудаар үзэгдэнэ. Тарбагатайн «Маяк» колхозые шалгахада, хүдэлмэриингөө түсэб табижа эхилээгүй, энээнһээ байтагай, хуряалгын машина, зэмсэгүүдшье заһабарилагдажа бэлэн болоогүй байба. Эндэхи «Дружба» артелиинхид хуряалгада бэлэдхэлые мүн лэ унжагайруулһаар.

Хуряалгада бэлэдхэлэй хажуугаар намарай паар хахалалгые мартажа болохогүй. Байгша ондо хаа хаанагүй пропашной гурим нэбтэрүүлэгдэжэ, энэ арга үргэнөөр хэрэглэгдэхэ.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэжэ, ажалаа бүтээсэтэйгөөр эмхидхэбэл, намарай хүдэлмэриие хаһа болзор соонь үнгэргэхэмнай элитэ. Тиихын тулада ажахы бүхэн бии байһан дутагдалнуудаа усадхахын хойноһоо дары хэмжээ абаха ёһотой.

★

СТАВРОПОЛИЙН ХИЗААР. **Невинномысскэ азотно-тукова заводой түхеэрэлгэнүүд булта хабсаргагдаа.**

Барилгашадай, хабсаргагшадай коллектив ехэ амжалта туйлаhан байна. Минеральна үтэгжүүлгэ гаргаха энэ ехэ завод болзорhоо жэлээр урид ашаглалгада оруулагдахань. Зураг дээрэ: заводой нэгэ хэhэг харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

★ ★

Партийна ажабайдал

Шалгалтын хүдэлмэридэ тусгаар анхарал хэрэгтэй

КПСС-эй түүхэтэ XXII съездын баталан абаhан партиин шэнэ Программа соо партийна эмхидхэлэй хүдэлмэрине эрид hайжаруулжа, парторганизацинуудай хүтэлбэрилхэ үүргые улам шангадхаха тухай тодорхойгоор хэлэгдэнэ. Партиингаа Программын энэ эрилтые бодотоор бэелүүлхын тула Улаан-Үдын Октябрьска районой промышленна предприятинуудай болон барилгын организацинуудай партийна эхин организацинууд нилээд хүдэлмэри ябуулжа байна. Предприятинуудай болон барилгын организацинуудай ажал ябуулгые хинан шалгаха партийна 36 комисси мүнөө район соо хүдэлмэрилнэ. Эдээндэ 170-аад коммунистнууд хабаадалсана. Эдэ комиссинууд үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые саг болзортонь шиидхэхэ, ажал хүдэлмэрине оньhожоруулха талаар партийна эхин организацинуудай эмхидхэлэй хүдэлмэридэ hайн нүлөөтэй байhанаа гэршэлнэ. Жэшээлхэдэ, нарин сэмбын фабрикын партийна эхин организациин дэргэдэ партийна хиналтын гурбан комисси бии. Үйлэдбэрине оньhожоруулха болон автоматизацилха комиссине механик, хүүшанай дүй дүршэл ехэтэй коммунист Виктор Алексеевич Федоренко хүтэлбэрилдэг. Энэ комиссида хамта зургаан коммунист оролсоно. Комиссиин гэшүүд фабрикын долоон цехүүд болон үйлэдбэриин бусад шухала участогуудаар хубаарилагдан табигдаанхай. Комиссиин гэшүүн М. М. Егунов барилгын болон заhабарилгын цехэй хүдэлмэрине хинан шалгадаг. Нүхэр Егунов барилгын хүдэлмэриин ямараар ябажа байhаниие долоон үдэр бүридөө шалгажа, ямар дутуу дундануудай байhан тухайнь партийна бюродо дуулгажа, бодото хэмжээ абхуулна. hаяхан энэ нүхэр фабрикын соёлой байшангай барилгын ябасые шалгаад, барилгын материалнуудые гаргашалгада байhан дутуу дундануудые элирүүлжэ усадхуулба.

Нүгөөдэ комиссиень хүтэлбэрилэгшэ механик В. А. Федоренко фабрикынгаа сэмбэ нэхэдэг цехтэ байгша оной түрүүшын хахад жэлэй туршада автомат 16 станогые саг болзортонь тодхуулжа, нооhо ээрэлгын, сэмбэ будалгын болон бусад цехүүдээр оньhожоруулгын ехэхэн хүдэлмэри hайн шанартайгаар дүүргүүлээ.

Партийна хиналтын хүдэлмэри партийна организациин hара бүхэнэй хүдэлмэриин түсэб соо тусгаар hуури эзэлдэг. Жэшээлхэдэ, байгша оной март hарада «Партийна хиналтын комисси үйлэдбэридэ хэр зэргэ нүлөө үзүүлнэб» гэhэн тусгаар асуудал, партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ hэн.

Фабрика дээрэхи ажалай аюулгүйе сахиха, тэрэнэй техникые hайжаруулха тушаа хинан шалгаха партийна комиссине токарь, КПСС-эй гэшүүн А. И. Иванов хүтэлбэрилнэ. Мүн нэхэгдэдэг сэмбын, тэрэнэй будалгын шанар шалгаха хиналтын иимэ комиссине залуу инженер Е. Б. Хадыкова толгойлно. Энэ комиссиин эгээл эдэбхитэй гэшүүниинь СССР-эй Верховно Соведэй депутат, суута сэмбэ нэхэгшэ Маланья Ефимовна Афанасьева юм. Нүхэр Афанасьева тус комиссиин хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадахаhаа гадна, өөрөө эрхим шанартай продукци бүтээн гаргадаг. Эрхим сэмбэ нэхэгшэ, түрүү коммунист М. Е. Афанасьевагай үүсхэлтэ жэшээгээр фабрикын 400 гаран хүдэлмэришэд мүнөө эрхим шанартай продукци бүтээнэ.

Нарин сэмбын фабрикынхид энэ жэлэй түрүүшын хахадай үйлэдбэриин түсэбые 104,5 процентээр бэелүүлжэ, ажалай бүтээсые 107 процентдэ хүргөө. Ажалай энэ амжалтада партийна комиссиин хубита бии юм.

Д. Шагдуров,
КПСС-эй Октябрьска райкомой инструктор.

КОММУНИСТНУУД—ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Хүдөө ажахын продуктнуудые элбэгээр абадаг болохо, тариалангай газарые зүбөөр хубаарилха тушаа асуудал КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумдэ зүбшэгдэжэ, шухала хэмжээ ябуулганuудай хараалагдаhаниинь элитэ. Партиин табиhан зорилгонуудые хүдөө ажахымнай хүдэлмэрилэгшэд хүтэлбэри болгон абаад, бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдожо байнхай.

Байгша ондо Охин-Булагай совхозойхид (Бэшүүр) адууhа малайнгаа ашаг шэмые горьтой дээшэлүүлхэ болоно. Хэрбээ нёдондо тус совхоз 5250 центнер мяха худалдаhан байбал, тэрэнээ мүнөө жэлдэ 7600 центнертэ хүргэхэ. Нооhо худалдалгые нёдондонойхиhoo 230 центнерээр дээшэлүүлхэ. Тиихэдэ 13800 центнер гэхэ гү, али нёдондонойхиhoo 3 мянга гаран центнерээр ехэ hүн тушаагдаха болоно. Мүн ороohо тарня, саахарай свёкло, хартаабха, овощиин баян ургаса абтаха юм.

Табиhан эдэ зорилгонуудаа бэелүүлхын тула совхозой дирекци, партийна комитет ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Мал ажалай фермэ, бригаданууд эмхидхэгдэжэ, ажахын тоосоондо оруулагданхай. Ажалай шэнэ гуримда ороhон ажахын hалбаринууд хүдэлмэреэ бүтээсэтэйгээр эмхидхэжэ байна. Малшад өөhэдынгөө хүсөөр малдаа тэжээл бэлдэдэг, абаhан продукциингаа зэргээр түлөөhэ абадаг болоходоо урма зоригтойгоор ажалладаг болоо бшуу. Мүнөө үедэ колхозой фермэ болон хонишодой бригаданууд үбhэндөө жэгдэрэн ороод, хуряалгаяа богони болзорто үнгэргэхэ зорилго табинхай.

Гэхэтэй хамта олон коммунистнууд өөhэдынгөө hайн дураар мал ажалда хүдэлхэеэ ороно. Жэшээлхэдэ, коммунист Иван Феналеевич Ефимов партиин ЦК-гай мартын Пленумэй тогтоолтой танилсаhанайнгаа hүүлдэ мал ажал дээрэ хүдэлхөөр ороод, колхозойнгоо нэгэ фермэдэ тугалшан болоод байнхай. Тиихэдэ коммунист Иван Сафонович Ефимов hүнэй-товарна фермэдэ бригадираар ажаллана. Коммунист Петр Унагаев ажахын тоосоондо ороhон хонишодой бригадые даажа абанхай.

Ажахын тоосоон гансашье мал ажал дээрэ бэшэ, мүн колхозой бусад hалбаринуудта нэбтэрүүлэгдэнэ. Колхозой МТМ шэнэ гуримаар ажалаа эмхидхэдэг болоhонhoo хойшо хүдэлмэреэ урагшатайгаар ябуулна. Ажалай журам нарииаар сахигдадаг болонхой. Мүнөө мастерскойн ажалшад коммунис ажалай нэрэ солын түлөө тэмсэжэ байнад.

Шэнээр ажаллажа эхилhэн мастерскойн ажалай бүтээсэ дээшэлhэн түрүүшынгээ үдэрhөө мэдэгдэжэ эхилээ бэлэй. Жэшээлхэдэ, урда жэлэй декабрь, энэ оной февраль hарануудта мастерской соо адли хэмжээнэй ажал бүтээгдэhэн байгаа. Теэд ажалайнь гаргашые тооложо үзэхэдэ, hүүлэйнь hарада хоёр дахин доошолоо. Энээнтэй хамта ажалшадай абадаг салин горьтой дээшэлээ. Урдань механизаторнууд дунда зэргээр hарада 65 түхэриг олодог байhанаа, мүнөө 128 түхэриг хүрэтэр абана. Тиихэдэ ганса февраль hарада 1000 гаран түхэригэй мүнгэ зөөри алмагдаа.

Машина зэбсэгүүдые заhабарилжа байхадаа эндэхид хэhэн юумээ шанартайгаар бүтээхые оролдоно. Жэшээлхэдэ мастерскойдо заhабарилагдаhан тарилгын зэр зэбсэгүүд, трактор, машинанууд хабарай хүдэлмэриин үедэ нэгэшье эмдэрэн, hаатангүйгөөр ажаллаhан байна. Тиигэжэ эндэхи механизаторнууд богони болзорто тарилгаяа үнгэргөө hэн.

Ажал хүдэлмэридөө шэнэ түрүү арга үргэнөөр хэрэглэжэ, хүдөө ажахын продуктнуудые ойрын жэлнүүдтэ элбэг дэлбэг болгохын хойноhоо оролдожо байhан эндэхи совхозой ажалшадые магтахаар.

Д. Очиров.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур

1962 оной июлиин 19.

Хүн зоной аша туhада бүхы оюун бэлигээ зорюулха

РЕСПУБЛИКЫН ЭЛҮҮРЫЕ ХАМГААЛХА ЭМХИ ЗУРГААНУУДТАХИ КОММУНИС АЖАЛАЙ ОТЛИЧНИГУУДАЙ НЭГЭДЭХИ СЛЁДhОО

Июлиин 11 — медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй түүхэтэ hайндэр. Эгээл энэ үдэр 1918 ондо манай партиие, совет гүрэниие тогтоогшо В. И. Ленин элүүрые хамгаалха арадай комиссариат байгуулха гэhэн декредтэ гараа табяа hэн. Тэрэ гэhэнhээ хойшо манай ороной медицинын хүдэлмэрилэгшэд тус үдэрые ажал хүдэлмэриингөө дүн гаргалгын, саашанхи зорилгоёо хараалгын hайндэр болгон заншуулhан байха юм. Июлиин 11— анхэ элүүрэй үдэр гэжэ тогтоогдонхой.

hаяхан, эгээл энэ үдэр, республикын элүүрые хамгаалха эмхи зургаануудай түрүүшүүл, коммунис ажалай отличник гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн ажал хүдэлмэреэрээ суурхаhан нүхэднай хаа хаанаhаа ниислэл хотын Соведүүдэй 2-дохи байшангай ехэ зал соо суглараба. Тэдэнэй дунда мэдээжэ врачнууд, бэрхэ фельдшернүүд, акушерканууд, сестранууд, фармацевтнүүд, санитарканууд бии. Эдэнэр республика дотор түрүүшынхиеэ зарлагдаhан эмнэлгэ-hэргылэмжын, антекын эмхи зургаануудта хүдэлдэг коммунис ажалай отличнигуудай нэгэдэхи слёдто хабаадалсаба.

Коммунис ажалай коллектив, отличник гэhэн алдар солодо хүртэхэ гэhэн тэмсэл республикымнай медицинскэ эмхи зургаануудай олон мянган хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэржэ эхилhээр жэлhээ үлүү саг үнгэрбэ. Мүнөө сагай гайхамшагта энэ ехэ хүдэлөөндэ эмнэлгэ-hэргылэмжын болон антечнэ эмхи зургаануудай 110 коллектив, 2500 гаран хүн оролсонхой. 240 хүн коммунис ажалай отличник гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөөд байна.

Энэ слёт дээрэ ехэ элидхэл хэлэгдэжэ, зүбшэлгэндэ табигдабагүй. Харин коммунис ажалай нэрэ зэргын түлөө тэмсэдэг коллективүүдэй түлөөлэгшэд өөhэдынгөө хэжэ байhан хэрэг үйлэ, дүй дүршэл тухайгаа нүхэдтөө богонихоноор аад, тодо hонороор хөөрэжэ үгэбэ.

Нэн түрүүлэн коммунис ажалай коллектив болохын хойноhоо тэмсэжэ байhан Улаан-Үдын городской 1-дэхи больницын врач нүхэр **Троицкая** үгэ абаба.

Үндэр нэрэ зэргэтэй болохо гэhэн тэмсэл хадаа больницын бэелүүлдэг эмнэлгэ, аргалгын, санитарна hэргылэмжын хүдэлмэри эрид hайжаруулха талаар айхабтар ехэ нүлөө үзүүлнэ гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Больницадамнай шэнэ орёо эмнэлгын түхеэрэлгэ, эм дом, түрүү арга үргэноор хэрэглэгдэдэг болоодоо. Гадна эмшэн бүхэн хоёр гурбан мэргэжэлтэй болохо гэhэн зорилго урдаа табинхай, олохон врачнууд, фельдшернүүд тэрэ хүсэлөө бэелүүлэнхэй юм.

Гадна эндэхи медицинын хүдэлмэрилэгшэд больницада аргалуулаад, эдэгэжэ гараhан хүнүүдтэеэ саг үргэлжын холбоо байгууланхай. Энэ хадаа больницын ажабайдалда нэбтэрүүлэгдэhэн шэнэ hайн юумэнэй нэгэн болоно.

— Шудалhан гол мэргэжэлээ, юрэнхы болон политическэ мэдэрэлээ дээшэлүүлхые хүн бүхэн ехэ оролдоно. Манай коллективтэ hурадаггүй хүн гэжэ байхагүй. Тиихэдэ олониитын хүдэлмэридэ олооро эдэбхитэйгээр хабаададаг болообди. Коммунис ажалай түлөө тэмсэлэй аша туhа айхабтар ехэ байhые манай больницын ажабайдалда болоjо байhан хубилалта батаар гэршэлнэ бшуу,— гэжэ нүхэр Троицкая тэмдэглэнэ.

Хүдөөгэй ажалшадта, илангаяа мал ажал дээрэ хүдэлэгшэдтэ ямар гуримаар, хайшан гэжэ туhаламжа хүргэдэг тухайгаа, өөhэдынгөө дүй дүршэл тухай Сэлэнгын аймагай Жаргалантын участково больницын главна врач нүхэр **Шитова** тон hонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэбэ. Энэ больницын нэгэдэл хадаа аяар 60 шахуу гүүртэ, отарануудта медицинскэ туhаламжа үзүүлдэг, тэндэ хүдэлдэг 300 шахуу малшадай, тэдэнэй гэр бүлынхидэй энхэ элүүр байхын тула халуун анхаралаа хандуулдаг байна. Малшад дээгүүр ябаха график тон наринаар сахигдадаг.

Тосхон hууринуудай ариг сэбэрээр байлгаха, болбосон түхэлтэй болгохо тэмсэлдэнь нүхэр Шитовагай үүсхэлээр байгуулагдаhан Улаан Хэрээhэнэй бүлгэмөөрхин ехэ туhаламжа больницада хүргэдэг байна.

— Манай коллектив эбтэй этэйгээр, нэгэ бүлэ шэнгеэр хүдэлдэг юм. Бүгэдөөрэн олониитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр оролсодогбди, хүн бүхэн мэргэжэлээ, политическэ мэдэрэлээ дээшэлүүлхын тула элдэб янзын hуралсалда ходо ябадаг. Иигэжэ хараалhан уялгаяа эрхимээр бэелүүлжэ, коммунис ажалай коллектив, отличник гэhэн нэрэдэ хүртэхэ байхабди,—гэжэ нүхэр Шитова слёдто хабаадагшадые найдуулна.

500 хүнhөө бүридэhэн Улаан-Үдын республиканска больницын профсоюзай месткомой түрүүлэгшэ нүхэр **Яценко** үгэ абана. Эгээ мүнөө тус больницын 10 отделени, 300 гаран хүн коммунис ажалай коллектив, отличник болохын тула тэмсэнэ. 44 хүн тиимэ нэрэ зэргэтэй болонхой.

Коммунис ажалай түлөө тэмсэгшэдэй үүсхэлээр энхэ элүүрэй университет Октябрьска райондо тогтоогдоhон, тэдэнэр энэ хабартаа олон модо тарижа, сэсэг hуулгажа, городоо шэмэглэхэ хэрэгтэ габшагайгаар хабаадалсаhан байха гэжэ Яценко хэлэбэ. Тиихэдэ шефтээ абаhан Тарбагатайн аймагай колхозуудта туhаламжа хүргэhэн, олохон хүнүүд Хориин аймагай совхозуудта саг зуура хурьгашадаар ажаллаа hэн.

Коммунис ажалай түлөө тэмсэхэ гэhэн үүсхэл республикын элүүрые хамгаалха эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй дундаhаа эхи табиhан городской 4-дэхи больницын партийна организациин секретарь нүхэр **Митерева** тэндэхи партийна организаци, коммунистнуудай энэ олониитын хүдэлөөе хайшан гэжэ эмхидхэн ударидадаг дүй дүршэл тушаань суглаарагшадта хөөрэжэ үгэбэ.

Республикын онкологическа диспансерэй главна врач нүхэр **Погадаева** коммунис ажалай түлөө тэмсэл коллективэй хүдэлмэридэ, ажабайдалда ойрохон зуурын үедэ ямар ехэ хубилалта хэhэн тухай тогтобо. Диспансерэй олонхи нүхэд хоёрдохи мэргэжэлтэй болоо.

— Предприятинуудай дэргэдэ нийтын совет байгуулха гээшэ ехэ ашатай туhатай хэрэг үйлэ болоно. Манай үүсхэлээр Кировэй нэрэмжэтэ, «Красный путь» гэжэ заводуудай дэргэдэ иимэ соведүүд байгуулагдаа. Тиихэдэнь санитарна дружина, санпостнуудые участок дээгүүр олоор эмхидхэжэ, тэдэнэй гэшүүдые hургажа байнабди,—гэжэ нүхэр Погадаева хэлэнэ.

Бэшүүрэй аймагай Ара Хирээнэй фельдшерско-акушерскэ пунктые даагша нүхэр **Хангалова**, Баргажанай тубсанаториин медицинскэ сестра нүхэр **Цыденова**, Зэдын аймагhаа ерэhэн этигэмжэтэ нүхэр **Токарева** гэгшэд үгэ хэлээ. Үндэр дээдэ нэрэ зэргын [...] хэ зуура, тэндэ хүд[...] амжалта [...]наб, юу хэнэб гэhэ[...] Баргажанай аптекын [...] нүхэр **Алексеева**, Улаан-[...] аптекын профсоюзай [...]рүүлэгшэ нүхэр **Козыр**[...]скын 7-дохи аптекын [...]шэ нүхэр **Попкова** гэгш[...]

Слёт дээрэ коммунис [...]лективэй түлөө тэм[...] Улаан-Үдын үхибүүдэй [...]ториин хүмүүжүүлэгшэ [...] **городская**, Улаан-Үдэ [...]райлалгын гэрэй врач [...] Улаан-Үдын үхибүүдэй 3-[...] даагша нүхэр **Прокопьев**[...] 1-дэхи больницын полик[...] медсестра нүхэр **Бармина** хэлэhэн байна.

Улаан-Үдын городской гүйсэдкомой элүүрые хамг[...]гые даагша нүхэр **Андр**[...]эй Буряадай обкомой [...] худалдаа наймаанай, фина[...]нуудай таhагые даагшын нүхэр **Слугинов** үгэ хэлэ[...] түгэсхэлдэ Буряадай АССР [...]рые хамгаалгын минист[...] **Боянова** дэлгэрэнгы үгэ хэ[...]

Г. Цы[...]

МОСКВА. Бүхэдэлхэйн конгресс. Июлиин 12-ой пленарна заседани. Зураг дээрэ: уран зохёолшо Б. Полевой уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат Мария Роса Оливер гэгшэдэ Аргентинээр аяншалhан тухай номоо бэлэглэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Мэргэжэлтын зүбшэ[...]

Нэгэшье хони hубайруулхагүй

Хонидой үрэжүүлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын тула энэ хүдэлмэри эхилтэр 40-45 хоног урид отарануудай бүридхэгдэхэ, хурьгадай эхэнүүдhээ амяарлагдаха, хонидой ветеринарна харууhа хэгдэхэ байhан мэдээжэ. Тиихэдэ ототой хонидые бэдэрхэ хусанууд (100 эхэ хонин бүридэ 2 хуса байлгаха) шэлэн ологдохо, hайн тэжээл дээрэ байлгагдажа харууhалагдаха. Үрэжүүлгын пунктнууд заhагдажа, тусхай хэрэгсэлнүүдээр, химикадуудаар хангагдаха ёhотой.

Тиимэшье hаа, нёдондо дутагдалнууд олон үзэгдөө hэн. Зарим ажахынуудта хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгэ бэлэдхэл муутайгаар эхилэгдэжэ хүдэлмэринь унжагайраа бшуу. Имагтал хонидые саг соонь үрэжүүлгэдэ бэлэдхэгдээгүй байhан ушарhаа, олон хонид hубайрhан байха юм. Хонишодой бригадануудаар ондоо ямар дутагдалнууд байгааб гэхэдэ: хонидые үрэжүүлгэ голдуу эмхитэйгээр ябажа эхилhэн аад, зарим бригаданууд hүүлэй hүүлдэ энэ шухала кампанида хайша хэрэгээр хандаhан, хүдэлмэриингөө дүүрэхэ тээшэ бэдэрдэг хусануудые «сэбэрлүүлхын» эрхээр hүрэгүүд соонь миил hула табижархиhан байгаа. Энэшье мэдээжэ ааб даа—түрүү арга гүй ябадал энээн [...] элирнэ ха юм. Хонид[...] ороондо табихада hуб[...] яахаб.

Үрэжүүлгын эхилhэ[...] хойшо түрүүшын 18-2[...] туршада отарануудта [...]нидойнь заабол 85-90 [...] ототой байжа, үрэ[...]хээли абана гээшэ. [...]нидой үрэжүүлэгдэhэ[...] ажалаа хизаарлажа [...]гүй. Харин саашаданы[...] хонидойнгоо дууhа[...]жүүлхэ шухала. Бүри[...]hэн хойно 16-18 хоно[...]шада бэдэрдэг хусану[...]рэгүүдтээ дахин таби[...]гуулха. Хэрбээ зари[...] түрүүшынгээ хабад[...]гаар үрэжүүлэгдэжэ, [...] болоогүй байшоо hаа [...] элирдэг, хоёрдохёо үр[...]дэдэг юм. Ингэжэ [...] ажаллаа бол, нэгэшь[...] hубайрхагүй бшуу.

Ингээд удахагүй [...] искусственна аргаар [...]хэ саг орохонь. Энэ [...]ри имагтал үбhэ ху[...] үедэ үнгэргэгдэдэг. [...]лайнгаа хэды бэрхэ[...] байгаашье hаань, хо[...] бригаданууд hайнаар [...]ха бэзэ гэжэ найдаг[...]

П. Собен[...]
Улаан-Үдын [...]
станциин зо[...]

БАГШЫН БЭШЭГ

Интернат hургуулиин эрилтэнүүд

Манай интернат hургуули 1960 ондо нээгдэhэн юм. Түрүүшын жэл дүрбэн классуудтамнай 120 hурагшад орожо, эрдэм бэлигэй эхи шудалжа захалhан байгаа. Үнгэрhэн хоёр жэлэй туршада багшанарай коллектив ажалаа эрхим болгохо, hуралсал, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайжаруулхые ехээр оролдожо байнхай.

Үнгэрэгшэ hуралсалай жэлые иимэ дүнгүүдтэйгээр дүүргээбди: 117 hурагшадай 5-ииинь нэгэ класстаа хоёрдохи жэлээ үлэбэ. 1—2-хи классуудта заадаг багшанар Е. Н. Халтанова, Р. Г. Сороковикова бүришье hайн амжалта туйлаа. Тэдэнэрэй классуудта нэгэшье hурагша хоёрдохи жэлээ үлөөгүй байна.

Москвагай 12-хи интернат hургуулиин дүршэл халан абажа, өөhэдынгөө пионерскэ отрядуудые наhа наhаарнь эмхидхэнэбди. Тиигэжэ үхибүүдэй коллективые байгуулхада классаарнь эмхидхэхэhээ холо hайн гээшэ. Юуб гэхэдэ, наhа наhаараа хубаарhан пионернүүдэй отрядууд ажалай, амаралтын үедэ hайнаар нүхэсэдэг, пионернүүдтэ дружинынь нүлөө ехэ болодог байна. Аха пионернүүдэй отрядууд багашуулдаа hайнаар хандажа, жэшээ харуулдаг, хүмүүжэлгэдэ hайн туhа хүргэдэг байна. Мүн үхибүүд олонойхэрэгтэ онсо анхаралтай, отряд отрядайнгаа хоорондо мүрысэдэг болоно.

hуралсалайнгаа хажуугаар үхибүүднай ажал хүдэлмэри хэжэ hуранад. Үнгэрэгшэ жэлдэ hургуулиин туршалгын талмай дээрэ хартаабха, капустын hайн ургаса абажа, жэмэстэ сад тарижа эхилээбди.

hурагшад, багшанарнай Саянанай совхозой Шэмхын коммунис ажалай фермын hаалишад, малшадтай ехэ хани халуун барисаатай. Хэдэ дахин фермэ ошожо, зүжэг наада харуулаа, hонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргөө. Мартын 8-най hайндэртэ тэндэхи hаалишад hургуулидамнай айлшалжа, hурагшадтамнай hонирхон хадуумаар олон юумэ хөөрэжэ үгөө. Үхибүүдшье сагаан эдеэнэй солото ээзэдтэ бэлэгүүдые барижа, hонин зүжэг харуулhан байха юм.

...Теэд мүнөө hургуулиимнай материальна байдал манай hанаа зобооно. Юуб гэхэдэ, hуралсалай, мүн үхибүүдэй байрын гэр байшангууд баран хуушаранхай дээрэhээ хоёр жэлэй туршада тэдэнээ заhабарилжа, шэнэлжэ сагаа үнгэргэнэбди. Нёдондо жэл Эрхүүгэй монтажнигуудай туhаар hургуули, хамтынгаа байра уhаар дулаасуулдаг болгообди. Энэ hайн гээшэ ааб даа. Теэд тэрэнэй хажуугаар баhал муутай юумэн бии. hайниинь юуб гэхэдэ, хуушан гэрнүүд hандаргагдангүй шэнэлэгдээ. Мууень гэхэдэ, энэ гэрнүүдые заhабарилга, шэнэлэлгэ интернат hургуулиин үргэнөөр ябуулха үйлэдбэриин хүдэлмэрие хойшонь татажа, haaд болоо. Мүн мүнөө болотор физкультурын зал, мастерской, кружогуудай таhалганууд үгы. Үхибүүдэй унтаха байра тон бага. Элдэб шухала хэрэгсэлнүүдые абаха мүнгэншье хоёр жэл соо үгтэнэгүй. Материальна хангалтын иимэ бирагүйшэг байhаниинь hуралсал, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ haaд тойбо татадаг гээшэ.

Илангаяа энэ жэлдэ ехэхэн лэ бэрхэшээлнүүд тохёолдоо. Тон уужам hайн байра заhабарилжа, физкультурын зал, мастерской хэхэ гэхэдэмнай, манда баhал мүнгэн үгтөөгүй.

Бидэнэр саашадаа общежити, столово, физкультурын зал, мастерскойнуудые нэгэдүүлэн бариха гэнэбди. Тиихэдэмнай республикын зургаанаархин буруушаажа, «тиимэ проектэшье, барилгын техникэшье үгы» гээд таhа харюусадаг. Хэрбээ эдэ барилгануудые ами амяарнь, нэжээдээр ябуулбал, юун гээшын ехэ мүнгэн гаргашалагдаха гээшэб? Барилгые комплексноор ябуулхада үнэ сэнгынь хямда гэлсэдэг ха юм.

Эдэнэрэй хажуугаар нэгэ иимэ бэрхэшээл баhал бии. Бидэнэр hурагшадайнгаа хубсаhа хунар городhoo асарнабди. Тиихэдэ оёдолой фабриканууд, үхибүүдэй формо муу шанартай бүдөөр, үмдэхэдэнь таарахагүй, муухайгаар оёно. Хэрбээ ехэ багаараа таараашье hаа, хубсаhанай үнгэ зүhэ нэгэн, харахада [...]гүй. Зүгөөр hурагшад[...]мо hэлгэхээр болоо[...] нэгэ янзаар, гоё hайх[...] хаpалдаа абангүй [...] хубсаhа оёжо болохо[...] хадаа ши[...] ядахаар юум[...]шэ аад, юу[...] шиидхэгдэ[...]

hургуулиимнай эде[...] хангалта баhал би[...] байна. Үндэгэн, загаh[...] нэгүй, мяханшье таh[...]ха юм. Энээн тухай [...]дээ, столовомнай оньh[...]лагдаагүй гэхэ ё[...] Хоёр жэл соо элек[...]рубка, холодильник [...]яданабди. Энээнhээ [...] электроутюгшье үгы[...]тагдалнууднай үхибүү[...] байдал, hуралсал э[...] хэрэгтэ haaд тойбо бшуу.

hүүлээрнь, хүдөөгэ[...]гуулинуудай багшана[...]публика, федераци[...] hургуулинуудта эльгэ[...] hайхан шэнэ юумэндэ[...] байхань тон шухала.

Ж. Халу[...]
Түнхэнэй ай[...]
Хэрэнэй инт[...]
hургуулиин дир[...]

ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ СЪЕЗД

Загарай тосхондо аймагай эхэнэрнүүдэй съезд болобо. КПСС-эй XXII съездын, партиин Центральна Комитедэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ эхэнэрнүүдэй хабаадаха тухай элидхэл, КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Шаргаева хэбэ.

Элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд манай орон дотор коммунис общество байгуулха бүгэдэ арадай хэрэгтэ эхэнэрнүүдэй оруулжа байhан хубита тухай, аймагай колхоз, совхозуудта, промышленна предприятинуудта хүдэлдэг эхэнэрнүүдэй шэн габьяата[...] тухай онсолон тэмдэг[...]

Тэрэшэлэн Советскэ[...]вительствынгаа эб на[...]далда дуратай поли[...] ехээр hайшаажа, бү[...]рөө буу зэбсэг хуряа[...] найрамдал тогтоохо [...]далнуудта зорюулаг[...] Бүхэдэлхэйн конгрессэ[...]ложо байhан үедэ а[...]кын атомщигуудай х[...] аашануудые буруушаа[...] бүүрхэжэ байhанаа м[...]бэ.

Конгрессэй нэрэдэ [...]дэ хабаадагшад ама[...]гын телеграмма эльгэ[...]

С. Тюлю[...]

Уншагшадай бэшэгүүдэй хуудаһан

Улаан-Үдэ хото, Ленинэй нэр үйлсэ, 26 „Буряад үнэнэй" редакцида

„Нютаг байгаалиингаа үзэсхэлэниие һайхашаан шэнжэлээ, аршалан хамгаалая, аша туһынь зүб мүрөөр хэрэглээ",—иигэжэ ажалшаднай дурадхана

Хүдөөгэй ажалшадта парти, правительствын хандаһан андалгые халуунаар дэмжэһэн олон бэшэг июнь соо баабди. Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ телиин парткомой секретарь, манай үнинэй селькор нүхэр Фалилеевэй, Сэлэнгын XX партсъездын нэрэмжэ колхозой хонишон нүхэр Биликтуевай, Баргажанай Карл Марксай нэрэмжэтэ колхозой бухгалтер нүхэр ...шиевай, Захааминай «Байкал» колхозой гэшүүн нүхэр Цыреновэй болон бусад олон уншагшадай бэшэһэн дурадхал һанамжанууд, шэнэ уялганууд тухай дэлгэрэнгы материалнууд толилогдоо.

Ажалшадай асуудалда харюу үгэн, коммунизм тухай ...рэлдөөнүүд, уласхоорондын, техникын асуудалаар мэргэжэлтэдэй статьянууд, Чимит Цыдендамбаевай «Буряад басаган» гэжэ повесть, буряад хүнэй нэрэ обог, ...хор наадан тушаа хэдэ хэдэн бэшэгүүд олоной зүбшөөлгэдэ табигдан, газетэдэмнай тунхаглагдаа. Хүдөөгэй ...хал хүдэлмэриин ябасые, соёл гэгээрэлэй, гэр һуудалай байдалые харуулһан тэмдэгүүд, фотозурагууд, шү...гүүд хэһэг хэһэгээр үнгэрһэн һарада ерэжэл байгаа.

Уншагшадай ээлжээтэ энэ хуудаһанда байгаалиин ...лигые арьбадхаха, аша туһыень зүбөөр хэрэглэхэ ...жэ эрилтэ хэһэн, дурадхал, һанамжа оруулһан бэшэ...үүдһээ түүбэрилжэ толилбобди.

Саашадаа уншагшадай асуудалнуудта харюу үгэһэн хуудаһануудые бэлдэхэ түсэб бии. Тиимэ тула, хүндэтэ уншагшад, ямар юумэээр ехэ һонирходогбта, юунэй тухай дэлгэрэнгыгээр мэдэжэ абаха хүсэлэнтэйбтэ, тэрэ...э бэшэжэ эльгээгыт. Уласхоорондын байдал, эрдэм техникын хүгжэлтэ, замбуулин дэлхэйн үзэгдэл, хүнэй ...бын элүүрые хамгаалга—али бүхы асуудалаар газетымнай хуудаһанда тодорхой харюу үгэхыень бэрхэ ...рхэ мэргэжэлтэдые, элитэ эрдэмтэдые редакци уриха ...йна. Асуудалнуудые хүлеэнэбди.

Бэшэг манда ябуулхадаа, нэрэ обог, адресаа тодо, хүндөөр харуулхаяа бү мартыт гэжэ, уншагшад, үшөө ...ахин таанадтаа һануулхыемнай зүбшөөгыт.

Арьяатан ан хюдалгые шангадхаха

Буряад оромнай ой модоор ан гүрөөлөөр баян лэ гээд, тэдэндэ хайша хэрэгээр, заримандаа хорото һүрэгөөр хандаха ушар али али газарта үзэгдэдэг байна. Ойдо түймэр аһааха, жэлэй дүрбэн сагта олоор ан хюдаха, олзогүй һаань, арьяатан амитадые хороохые оролдохогүй ябадал, нэгэн талаһаа, байгаалиин баялигта хүнэй хайрагүйгөөр хандадагһаа, нүгөө талаһаа, зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэриин, мүн материальна урмашуулгын дутагдалтай байһанһаа болоно гэжэ һанахаар юм.

Арьяатан дайсантай тэмсэхэ тушаа Ахын аймагай нэгэ хэды баримта жэшээ дээрэһээ би зарим тэды һанамжа, дурадхал хэхээ хүсэнэб.

Баабгай, шоно, шэлүүһэн болоод бусад мяхаша арьяатанууд зондо туһатай ан гүрөөлые, хэтэрхэдээ хүдөө тала гаража мал адууһые баридаг. Энэнь бүгэдэндэ мэдээжэ.

Манай Ахын аймаг мэтэ, заха хүбшэ газарта арьяатануудай ниитын малда нэгэнтэ бэшэ добтолдог ушар тэдэнэрэй үдэжэ, олошоржо байһые гэршэлнэ. Теэд манай эндэ шоно огтолон алагданагүй бэшэ. Жэлэй 30—40 шонын гүлгэд баригдадаг. Гэхэтэй хамта, бүдүүн шоно тон үсөөнөөр хюдагдана. Юундэб гэхэдэ, ангуушад хабар, шэнэ саһанай хярмаг дээрэ шонын нүхэ бэлээр олоод, 6—10 гүлгэ барижа, үлэгшэн шоныень һууридажа алангүй орхижорхидог зантай. Ямар ушарһаа тиигэнэб? Үлэгшэн шоно ала, бага түлгэшье—толгойнь лэ 54 түхэриг мүнгэн шан һэн тула, хүнүүд бүдүүн шонын хойноһоо агнахаяа бэрхэшээгээд, бусашана ха юм. Энэ хабар аймпотребсоюзай бэлэдхэлэй конторой эрхилэгшэ нүхэр Б. Марзаев, аймагай мэдээжэ ангууша нүхэр М. Мунконов гэгшэд, шэнэ хярмаг дээрэ урдань мэдэхэ байһан нүхэндөө ошожо, шонын 4 гүлгэ бараад, эхыень зорюута үлээжэ, тэрэнэй хойто жэлдэ дахин түрөөд байхада баһа ерэжэ гүлгэдынь абахабди гэһэн хара һаналаараа тэдэ хоёр ганзага нэгэдэшоо. Ушар ёһо мэдэхэ гэжэ һанаһан хүнүүдэй тиигэжэ байхадань, зарим юрын ангуушадай тэдэниие дууряахань гайхалгүй.

Минии һанахада, арьяатан ан тушаагшадта шан үгэхэ гуримые дахин хаража үзэхөөр болоо. Эхэгүйгөөр шонын гүлгэдые тушаагаа һаань, шангынь доошолуулха, эрэ, эмэ шоные илгаруулжа, ямар сагта алагдаһыень хараадаа абажа, урмашуулгын хэмжээ ондо ондоогоор хараалаа һаа, яаха юм? Гүлгэдөө алуулһан үлэгшэн шоно юунһээшье һаа, аймшагтай дайсан бшуу. Жэшээнь, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэ хониной отарада дүтэшэг байһан шонын нүхэнһөө гүлгэдые абаһанай үглөөдэрынь шунахайржа, хоролхоһон үлэгшэн шоно ээтэй һүрэг хониндо добтолжо, хэдэхэн минутын туршада 30-40 хониной хоолой таһа татажархиһан байна. Тиимэ тула гүлгэдые алаһан ангуушан эхыень һууридажа заатагүй хороохо ёһотой гэһэн гурим тогтоогоо һаа, һайн байгаа. Шонын бүлые нэгэн доро бүгэдөөрнь алаһан хүндэ бүри дээшэлүүлэгдэһэн шан үгэдэг болобол, зүбтэй болохо һэн ха.

Баабгай тушаа нэгэ хэды үгэ. Энэ арьяатан олошороод, һууринда дүтэ ябадаг болошоо һаа, бүришье һүртэй, хоротой амитан. Тээсгэн «Коммунизм» колхоздо нүхэр Хумаевагай даадаг гүүртын хоёр бүдүүн хайнагынь баабгайн барижархихадань, тэрэниие хэһээхэ, алаха гэжэ хэншье оролдоогүй. Теэдшье тэрэ томо арьяатанда түбһэн хүн гараа үргэхэшьегүй, тэрэниие алахада ямаршье шан, урмашуулга гэжэ байхагүй. Энэ дутагдалые анхаралдаа абажа, баабгайе алаһан хүниие материальна талаар урмашуулха тухай бодомжолжо үзэхөөр болоо. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, арьяатан ангые хюдаха асуудалда һаналаа табиха, тэрэ талаар үзэгдэдэг дутуу дунданууды е хараадаа абажа, зохистой хэмжээнүүдые абаха шухала.

Д. Дугаров.

Байгаалида дуратай багашуул

Хоёр жэлэй урда тээ Хэрэн тосхоной үзэсхэлэн газарынь шэлэжэ, интернат һургуулиин тогтоһоншье һаань, багшанар, һурагшадынь газаахи тойроноо бүри гоё, шэмэгтэй болгохын тула оролдонод. Ойро шадарай нарһан тужа, зэрлиг һайхан сэсэрлиг, дундуурнь горхолон урдаһан булаг, һургуулиин дэргэдэхи участогта оруулалсажа, тэндэ хахад гектар жэмэстэ саад нэмэгдэжэ һуулгагдаһан, сэсэгүүд таригдаһан, огород хэгдэһэн байна. Һурагшадай газаагаа туршалгын хүдэлмэри хэхэдэнь таатай зохид болонхой.

Ажалда дуршажэ, байгаалиие гамнажа, ашагынь арьбадхахые хүсэжэ байһан үхибүүд энэ жэлдэ баяр дээрэ баяр нэмэбэ. Юуб гэхэдэ, нютагай зүгышэн пенсионер Григорий Федорович Васяев нёдондо намар 5 бүлэ зүгы бэлэглээд, өөртөө үбэлжүүлһэнэй һүүлээр хабар һургуулида асаржа үгөө һэн.

Мүнөө үшөө нэгэ эдир зүгышэнэй мэргэжэл шудалхын хойноһоо һурагшад ээлжээлэн зүгын үүр дээрэ ехэ һонирхон хүдэлнэд. Энэрхы һайхан сэдьхэлдэ үбгэн аба, Григорий Федорович, өөрынгөө дурлаһан ажалда ашанараа дуршуулхэ хүсэлэнтэйгөөр ходо тэдэнэртээ ошожо, хайшан гэбэл зүгын тоһо ехээр суглуулхаб, зүгынүүдэй ажа амидаралай онсо илгаань юун бэ гэхэ мэтэ һургаал заабари хэлэдэг байна.

Т. Титова.

Кабанск тосхон.

Л. ИРИНЦЕЕВЭЙ фото. Манай селькор.

Аршаан булагуудые амаралтын газар болгоё

Манай республикын хүдөө нютагуудта али болохо үбшэндэ туһатай олон аршаан булагууд бии. Жэшээнь, Захааминай аймагта «Енгорбойн аршаан» бүришье алдаршанхай. Хүнэй бэеын элдэб үбшэ эмнэхэдэ энэ аршаанай аша туһатайень врачнуудшье, геологуудшье өөһэдынгөө статьянууд соо тэмдэглэһэн байха.

Санага, Далахайн колхозуудай хүсөөр энэ аршаан дээрэ эмнэлгын, амаралтын газар түхеэрбэл, ехэ һайн бэлэй гэжэ «Байкал» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Д. Д. Бабалаев энэ жэлдэ партиин райкомдо һанамжаяа оруулһан байна. Энэнь тон зүб. Аймагай колхозууд бултадаа аршаанай байра бариха мүнгэн зөөри туд тудһаа һомолоод, тэндэ зохистой түхеэрэлгэ хэжэрхёо һаань, хожомоо аймагай ажалшадта тон ехэ ашатай туһатай байха һэн ха. Энэ хэрэгтэнь мүн хүршэ аймагай ажахынуудай туһалаа, һаа, бүришье һайн байгаа.

Республикын хүдөөгэй аршаанууды е культурна амаралтын оронууд болгохо тухай, «Буряад үнэн» газетын июниин 15-най номерто нүхэр Р. Бимбаев тон зүб асуудал табяа.

Г. Тугутов.

Захаамин.

„Тогоон шулуун"

...ин аймагай Хэжэнгэ ...а Һэбхеэн гэжэ үндэр ...ии юм. Аяма зунай ха... харахадашни оройнь ... дуулгаараа яларжа ...

...нгын зоной үльгэр, ...шье Һэбхеэн уула тухай ...л суу оронхой юм. ...ай буряадай литерату...ндэһэ һуури табигша ...хёолшо Хоца Намсара...нигөө шүлэг соо:

...гэн бүрхөөр тодхоһон
шэнги
...дэгэр сагаан Һэбхеэн
ууламни»

...улаһан юм.

...эшье, Һэбхеэн уула ...эн гоё байгаалиин шэ... Бада, Хёлго, Хэжэнгэ ...е хилэлжэ тобойһон ...н уулада хуша, жодоо, ...н модонууд ургана. ...дороһоонь, шүдэ хаха та...упатай Хурьгад, Жэб..., Тэнгид гэжэ булагууд ...н урдана. Һэбхеэниие ...д хэды олон аршаанууд ...эшэб!

...ан Хоца Намсараевай ...жэтэ Хэжэнгын дунда ...лиин 8-хи классай ша..., эдиршүүлэй нэгэдэлэй гэшүүд, физкультурын багша Георгий Олзошкиной ударидалга доро нютаг ороноо шэнжэлхэ зорилготойгоор Һэбхеэн уулада гараһан байна.

Һэбхеэн дээрэ тэдэнэр олон юумэ үзөө, хараа. Илангаяа «Тогоон шулуун» тэдэниие һонирхуулаа.

40—50 модоной газарһаа тобойн харагдадаг «Тогоон шулуун» гээшэмнай үндэр обоо шулуун юм. Холоһоо харахада, эгээл долоон тамгын тогоое урууль харуулаад табижархиһан шэнги юм. Үндэрөөрөө 25—30 метр болодог, һууриин диаметр 70—80 метр тухай. «Тогоон шулуунда» дүтэлжэ ябахада, тэрэнэй зүгые заажа харуулһан зурлаа томо шулуун дээрэ һиилээтэй байдаг.

«Энэ «Тогоон шулуунай» домог түүхые нютаг зон мэдэдэггүй.

Тиимэһээ «Тогоон шулуугаар» һонирхоһон зон оломди. Мэргэжэлтэд, эрдэмтэдэй ерэжэ, тэрэниие үзөө һаань һайн байгаа.

Н. Намсараев.

Хэжэнгэ тосхон.

Владимир Жамбалов, Үдын совхозой гурбадахи отделениин кукурузашан - звеньевод. Комсомолец Владимир совхозойнгоо кукурузашадай дунда замай залуурашан гүүлмээр ажалладаг юм.

Нёдондо хэнһээшье үлүү ургаса хуряагаа һэн. Мүнөө жэлдэ нэгэ гектарһаа 350 центнерһээ бага бэшэ кукурузын ногоон эшэ намаа 200 га участогһаа суглуулхаб гэжэ энэ нүхэр уялгаа үгэнхэй.

Нүхэр Жамбаловай звеногой кукурузын гараса аржагар квадраадаараа, үндэр эшээрээ илгарма һайн. Гэбэшье ургасын хойноһоо харууһалга улам һайнаар хэгдэжэ байна.

Н. Дамбаевай фото.

„Һураһан юумэ һураар татуулдаггүй"

Мамин-Сибирягай рассказуудай нэгэн соо нэгэ иимэ зураглал бии. Нэгэ ангуушан баабгайн бишыхан хүбүүе халуун түмэр дээрэ хүлеэд, жэмбүүрээр наадана. Баабгайн хүбүүн хүлэйнгөө халахада ээлжэлэн үргэжэ, байрадаа дэбхэрнэ. Тиигэ тиигэһээр үгэ хэлэгүй амитан, баабгайн хүбүүншье һаа, һургууһан «эрдэмдээ» һураар татуулхагүй мэтэ боложо, хатардаг болоодхино.

Энэниие юунэй тула хэлээбши гэхэдэ, һүүлэй үедэ Захааминай аймагта нэгэ «эрдэмдэ» һураар татуулхагүй болотороо һурашаһан хүнүүд бии болоод байна.

Захаамин нютагнай ногоон алтаной модоор элбэг баян юм. Байгаалиин энэ һайхан баялиг хурса һүхын, электро-хюреэгэй амтые хайра гамгүйн «эрдэм» шудалһан хүнүүдэй зүгһөө һайса үзэдэг болобо.

Жэшээнь, Захааминай аймагай Ленинэй, XXII партсъездын нэрэмжэтэ, «Родина» колхозуудай, Зэдын модо бэлэдхэлэй ба барилгын материалай комбинадай хүтэлбэрилэгшэд модо бэлэдхэлэй дүрим заабари бүдүүлигээр эбдэнэ.

Тужа гэжэ газарта, үнгэрһэн ерэхэдээ зарим хүнүүд хурьгадта эдюулхэ гээд сагдуул нарһадые үргэлжэ унагааһан байна. Тэрэнэй түлөө Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ М. А. Спиридонов 800 түхэригэй яла түлэбэшье, һэншье гээгүй—колхозой хүзүүн бүдүүн даа, өөрын халааһанһаа мүнгэн гоожоно бэшэ гүб даа.

Теэд ганса Спиридонов һураһан юумэдээ һураар татуулхаяа болишоо бэшэ, мүн ондоо колхозуудта—«40 лет Октября» (түрүүлэгшэнь нүхэр М. Цыренов), «Родина» (түрүүлэгшэнь С. Ринчинов), XXII партсъездын нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь Б. Хубанов), «Коммунизмын зам» (түрүүлэгшэнь Б. Цыбинов) хэдэн мянгаад түхэригэй сэнтэй модо хуули бусаар отолоо. Ой модондо—гүрэнэй зөөридэ гамгүй хандадаг хүнүүдэй тоодо мүн Б. Доржиев (аймпотребсоюз), Н. А. Афанасьев (Сахирай интернат-һургуули), Т. Дарижапов (Захааминай ЦРМ) болон бусад оролсоно.

Зэдын модо бэлэдхэлэй комбинадай директор В. Лысенкын харюусалгагүйһөө боложо, 32 мянган түхэригэй сэнтэй барилгын модон түлеэн болоһо түлигдэшоо.

Ой модо хюдалгын «эрдэмдэ» һурашаһан хүнүүдтэ тохогдоһон яла өөһэдынь хармаанһаа түлүүлдэг болобол һанаа ороходо һэн ха.

Ш. Бакшеев.

Шадал мэдүүлэн түлхисэлдэжэ...

Худан гол өөдэ Хори, Хэжэнгэһээ аянда ябаһан хүнэй автобусто һууханьтон бэрхэтэй. Улаан-Үдэһөө Хүртэй хүрэтэр ябадаг автобус хэзээ бүхэнөө дүүрэн хүтэй ерэнэ. Хүсөө мэдүүлжэ автобус соо ороһон хүн Хориһоо Хүртэй хүрэтэр, аяар 110 км хараанда һууха һууригүй хүл дээрээ зогсоно. Энэ замда ябаха ёһотой грузо-таксиин жолоошон элдэб шалтагаан дурсаад (амаралта, заһабари, профилактика г.м.), тогтоогдомол үдэр саг соогоо рейсдээ гаранагүй.

Хори—Загастай гэжэ шэнэ маршрут тогтоожо, тусгаар автобус табихыень зууршалга хэхээр болоо.

А. Михайлов.

ХАЙРАН һҮН, ХАШЛАГҮЙ НОЁД

Энэ бэшэгээ сайлалгаһаа гэхэ гү, али сай уулгаһаа эхилһүү даа. Бү гайхаарайгты. Эндээ гэжэ хэлэхэдэ, «Тархай талаар буудахагүй» гэжэ хүнүүд хэлсэдэг болоо гээд, танил нүхэдни намда шэбэнэгшэ. Корреспондент болохоһоо урид ангуушан нэрэтэй ябахадаа нээрэ нэгэшье һомо хии талаар буудажа үзөөгүйб. Хэрмэ агнахадаа, жэшээнь, арһыень гэмтээхэгүйн тула, һомонойнгоо нэгэ шэхээрнь ороод, нүтөө шэхээрнь гаратар буудагша бэлэйб даа. Ангууша ябаашамни корреспондент болоходомни, ехэ туһа болоо агша. Нэгэшье үгэ аманһаа үлүү алдаха, нэгэшье дуһал бэхэ түүрһанһаа үлүү дуһааха дурамни үты юм.

Үглөөгүүр бодоод физзарядка хэжэ, шамбай шанга болоһонойнгоо һүүлээр, «шандаганай шабардама, шанагын гозоймо» шара улаахан сайгаа хүлэртэрөө уугаад, хүдэлмэридөө ошодог зантай хүм. Теэд нэгэ үглөөгүүр аман соо забаа урьяһан шэрүүн хара сай дурата дурагүй һорохо саг ерэбэл даа. «Зай, энэ иихэдээ юун болоожо байна гээшэб?! Шимни, Должодхомни, намайгаа, хай даа, туршахадажа, зорёон хара сай уулгажа байна хаш!»—гээд һамгандаа орожо захалбаб. «Хажуудахи магазиндамнай һүн ходо байдаг аад, үдэшэ байгаагүй. Тиимэһээ, Тархайхамни, мүнөө үглөөхэнүүр хара сайханаа уугаад лэ ошохо болоош даа!»—гэжэ Должодхомни аргадаба.

Зай, яахаб, тэрэшье тэрэ, тэхэшье ямаан, хара сай ууһаар лэ ябаһан бэе. Магазиндамнай һүнэй таһалдаһан ябадал намайе ехээр гайхуулба. Үбэлдөө һүн таһалдаагүй аад, мүнөө яахадаа таһалдаха болооб? Бороотой, ургаса ногоо ехэтэй, һанагдаагүй һайхан зунай болоожо байхада, парти, правительствынгаа уряада харюусан, хүдөө ажахыгаа эрид ехээр хүгжөөхын түлөө унаһан малгайгаа абангүй манай ажалшадай аһан шадалаараа тэмсэжэ, айхабтар ехэ амжалта түйлажа байһан мүнөө үедэ угайдһаа һүн таһалдаха ёһогүй хаям даа! «Галгүй газарһаа утаан гарахагүй» гэгшэ хамнай, зун дунда һүнэй таһалдашаха ябадал заабол нэгэл шалтагаантай байха, корреспондент хүн хадаа тэрэ шалтагаанииень «Хорхойн мүрөөр хорин хоног, абаахайн мүрөөр арбан хоног» бэдэржэ олохо ёһотойб гэжэ шиидэбэб.

Теэд... эхи захадань, узуур узуур тэнь хүрэжэ, бодото шалтагааниень аржыса гаргабаб. Малта малтаһаар ябатарни, колхоз, совхозуудта, гүрэндэ айхабтар ехэ гарза хохидол ушаруулжа байһан хэмгүй ехэ хэрэг элиржэ гарашоо.

Ажахын зарим хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй харюусалгагүй дээрэһээ болоожо, һааһан һүеэ тон ехээр гашалгаха, гутааха ябадал олон газарта үзэгдэнэ. Һаалиин зарим гүүртэнүүдтэ үнеэ механическаар һаадаг аппарадууд хаһа саг соогоо хүсэд һайнаар угаагдана, сэбэрлэгдэнэгүй. Тэрээнһээнь болоожо, һүн түргөөр гашална. Улаан-Үдэ городто зорюулжа, һааһаар сэбэр һү тушаадаг колхоз, совхозууд, жэшээнь, майн 15-һаа июниин 15 хүрэтэр 1751,51 тонно һү тушааһаниинь 107,73 тонноһь гү, али 6,15 процентнь гашаланхай байшоо. һүеэ гашалгаһан ажахынууд хэды ехэ гарзада ороо гээшэб! һүеэ гашалгаха ябадал илангаяа халуун үдэрнүүдтэ тохёолдоно. Гүрэнэй стандартын ёһоор тушаагдаһан һүнэй кислотность 18 градус байхын орондо, заримдаа 23—28 градус хүрэнэ. Жэшээнь, Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхоз (түрүүлэгшэнь Н. А. Домышев, зоотехник Г. А. Сороковиков) һү зөөдэг тусхай машинатай аад, тушаалгын пунктда 23—23,6 градус кислотностьтой һү хэдэн дахин асараа. һүнэй заводойхид иимэ һүень абажа, гүрэнэй стандартые эбдэһэн байна.

һүеэ гашалгаха баримтанууд Зэдын аймагта үзэгдэнэ. Эндэхи «Коммунизм» колхоз 1600 килограмм хүсэд гашалшаһан һү тушаалгын пунктда асарһан байна. Энэ һүн һөөргөө колхоздоо бусаагдаа. Үлэмжэ ехэ кислотностьтой һү тушааһанайнгаа түлөө эндэхи «Октябрьский» совхоз — 556 түхэригэй, Боргойн совхоз — 106 түхэриг ялада унаһан байна.

Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой гурбан фермэдэ хамта 2133 килограмм һүниинь 25—28 градус кислотностьтой байжа, тэрэниие нь завод абаагүй бусаагаа. 3,7 процент тоһолигтой энэ һүеэ совхоз буйлуулхадаа 59,3 килограмм тоһо абаа. Кислотностиин хэм соогоо байгаа һаа, 94,5 килограмм абаха байгаа бшуу.

Июниин 16-да Тарбагатайн аймагай «Советская Россия», «Маяк» колхозуудай 1856 килограмм һү городой һүнэй заводто асарһаниинь шэбхын батаганаанай үтэтэй, тон муухай байжа, гахайда эдюулхэеэ һөөргэнь абаашаа.

Иимэрхүү баримтанууд Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ, Мухар-Шэбэрэй «Коммунизм» колхозуудта, мүн бусадшье ажахынуудта мүнөөшье үзэгдэһөөр.

Хара сай ооолһонһоо уламжалан минии ухашалжа гаргаһан эдэ жэгшүүритэ баримтануудые бүри мүһэн усадхаха эрид шанга эрилтэ табижа, зохихо органуудта энэ бэшэгүүдээрээ ханданаб.

Амаршалагша танай М. Тархай.

Георгий ДАШАБЫЛОВ

Хун шубуута нуур

...ал үнэрөөр сүлөөтэй амилжа,
...рай үдэр хабатай заадана.
...һаар баян нуурнууд миралжа,
...ан дээрэнь наран наадана.
...һанай саагуурхи шубуу
гэтэжэ,
...ан онгосын саана хэбтэнхэйб.
...ша шангеэр маряан дүтэлжэ,
... шагаан буудахаяа зэһэнхэйб.
...һаашьеб гэнтэ шангахан
абяан
...нан зэдэлһээр дээрэм ерээ.
...үүр далинуудай дэбихэ
сууряан
...тэй намдууе таһалан шэшэрээ.
...а һалхиндал эшхэрэн
хушуурж а,
... шубууд нуурта буугаал.
...ег наранда таашаан
шаруулжа,
...алиг гоёор тэдэ наадаал.
...этэ далиһаань сасарһан уһанай
Хүжэ һолонго холуур бугаагтаа.
Аргагүй һайхандань хун шубуудай
Ангууша бишье буугаа мартааб.
Дун сагаахан сахилма үнгөөрөө
Дурыем буляаһаар тэдэ үнгэрөөл.
...Чайковскиин
хүгжэм зэдэлхэдэл гээд,
Харагдаба нюдэндэм үзэсхэлэн
балет.
Һаруул сэдьхэлдэм толо татаһаар
Һайхан бүжэгшэд һанаандам
оробо.
Хухалга ирагуу хүгжэмөө
хуурдаһаар
«Хун шубуута нуур» долгилбо.
Хабархан хараад шубуудай
наадахые
Хажуудахи буугаа бүрил
мартанаб,
Алишье хун шубуута нуурые
Алуурай һомонһоо һэргылэн
магтанаб.

Сэнгэжэ, амаржа ябахадаа...
С. КЛИМОВЭЙ фотоэтюд.

БУРЯАД ҮНЭН

3-дахи нюур
1962 оной июлиин 19.

Баатарнуудай дурасхаалда

25 (12) февраля 1906 года
казнены
А. А. Гольдсобель
А. А. Гордеев
И. Г. Шульц
М. А. Милютинский
М. Д. Медведников.

Иимэ бэшэгтэй мантан томо хүшөө манай республикын түб Улаан-Үдэ хотын Шульцын нэрэмжэтэ үйлсэдэ бии.

Эдэмнай юун зон бэ, ямар зэмэтэй байhанайнгаа түлөө саазалагдаhан байгаа юм бэ гэhэн асуудал манай уншагшадай олонхидые hонирхуулха байха.

А. А. Гольдсобель — Верхнеудинск городой паровозно депогой түлишын складые даагша;

А. А. Гордеев — энэ депогой токарь;

И. Г. Шульц — депогой слесарь;

М. А. Милютинский — машинист;

М. Д. Медведников —инженер, депогой начальник.

1905 оной ородой нэгэдэхи революциин эхин... Бүхэроссин Октябрь hарын забастовко манай энээгүүр гараhан түмэр зам дээрэ далгэрэнхэй. РСДРП-гэй Верхнеудинск (мүнөө Улаан-Үдэ) хотодохи группа энэ забастовкотой дашарамдуулан, хаанай манифест гараhан үдэр—1905 оной октябриин 14-дэ олониитын хабаадалгатай демонстраци үнгэргэhэн юм.

Энэ жагсаалые РСДРП-гэй Верхнеудинск городой большевигүүдэй группа эмхидхэжэ, хүтэлбэрилhэн байгаа. Тус группын эдэбхитэдэй, хүтэлбэрилэгшэдэй дунда дээрэ дурсагдаhан нүхэднай байhан юм.

Эдээнтэй хамта хүдэлhэн, революционно хүдэлөөндэ хабаадалсаhан, мүнөө үедэ Москвада ажаhуудаг, Ленинэй орден шантай персиональна пенсионер Григорий Артемьевич Васильев hаяхан Улаан-Үдэ ерээ юм. Г. А. Васильев хани ябаhан, хархис хаанта засагта эсэргүү сугтаа тэмсэhэн нүхэдэйнгөө саазалагдаhан газарта ошожо, өөрынгөө үмэнэhөө венок табиhан байна.

Энэ ушарта зорюулагдажа, дурасхаалта хүшөөгэй дэргэдэ олон хүнэй хабаадалгатай митинг болобо.

Үдэрэй 4 час... Дурасхаалта хүшөөгэй дэргэдэ түмэр зам дээрэ үни удаан хүдэлhэн, мүнөө пенсидэ гараhан коммунистнууд сугларанхай. Улаан тугаа барихан улаан галстугтай пионернүүд—эдэмнай коммунизм байгуулха, коммунизмын үедэ ажаhууха ха юм.

КПСС-эй Железнодорожно райкомой секретарь А. В. Куприянов митинг нээжэ, 1905—1906 онуудта РСДРП-гэй Верхнеудинскэ комитедэй гэшүүн байhан Григорий Артемьевич Васильевта үгэ үгэнэ.

— 1905 оной революциин эхилхын урда тээхэнэ би Белоруссиhаа Верхнеудинск ерэжэ, түмэр харгын деподо слесареэр хүдэлжэ эхилhэн хүм. Бүри тэрэ үедэ эндэхи түмэр замай үзел дээрэ РСДРП-гэй (большевигүүдэй) 20—30-аад хүнhөө бүридэhэн багахан группа байhан юм. Тэрэ группые депогой машинист Алексей Воден, токарь Гордеев, слесарь Шульц, түлишын складые даагша Гольдсобель, машинист Зайковский гэгшэд хүтэлбэрилдэг байгаа.

Эдэ нүхэднай революциин хүгжэжэ байха үедэ аргагүй ехэ хүдэлмэри ябуулhан байха,—гэжэ Г. А. Васильев хэлэнэ. Забайкалиин түмэр замай томо томо станци: Мысовая, Слюдянка, Петровский завод гэхэ мэтэ, мүн томохон hуурин газарнуудаар ябажа, митинг, суглаа үнгэргэдэг, ажалшан зондо революциин зорилгонуудые ойлгуулжа үгэдэг hэн.

Декабриин зэбсэгтэ буhалгаанай дарагдаhанай hүүлээр хаанай засагайхид Сибирьтэшье революционно хүдэлөөнийе саг зуура даража шадаhан байгаа. Генерал Ренненкампфын шуhата hабарта баригдаhан манай нүхэд Гордеев, Шульц, Гольдсобель, Милютинский, Медведников гэгшэд эндэ, энэ хүшөөгэй табигдаhан газарта 1906 оной февралиин (12) 25-да үлгэгдэжэ алагдаhан юм,— гэжэ тэрэ үргэлжэлүүлнэ.

Эдэ нүхэдэм хүн зоной аша туhада, зол жаргалай түлөө ами наhаа үгэhэн байна. Габашье тэдэнэй тэмсэhэн, зориhон хэрэг манай Совет орондо илан мандаа. Хаанта хархис засагые унагаажа, хариин болон гүрэн доторойнгоо дайсадые дараад, бидэ мүнөө хүн түрэлтэнэй гэгээн гэрэлтэ коммунизм байгуулжа байнабди. Хачи нүхэдэйнгөө хэрэгэй илан мандаhанда би баяртайб, коммунизм байгуулжа байhан та нүхэдөө харахадаа, бидэнэй хэрэг саашадань үргэлжэлүүлхэ залуу ленинецүүд —пионернүүдые харахадаа, садьхал зүрхэм баясана,— гэжэ нүхэр Васильев үгэеэ дүүргэбэ.

Удаань паровозно депогой бригадир А. М. Воронковто үгэ үгтэнэ.

hүүлээрнь Григорий Артемьевич Васильев хүшөөдэ ошожо, өөрынгөө нэрэhээ тусхай венок табиба. Эндэ ерэhэн пионернүүд баглаа сэсэгүүдээр хүшөөе шэмэглэбэ.

Д. Цыренов.

1. 1905 ондо hэн. Революциин ошо дүлэнэй бадараан дундуур ами наhаяа алдаhан революционернүүдэй алуулхые хараhан гэршэнэр Григорий Артемьевич Васильев Мария Сергеевна Дубовецко хоёр хөөрэлдэжэ байна.

2. Шульцын нэрэмжэтэ гудамжада бодхоогдоhон памятнигай дэргэдэ пионернүүд баглаа сэсэг табин ёhолбо.

Л. ЧУКРЕЕВЭЙ фото.

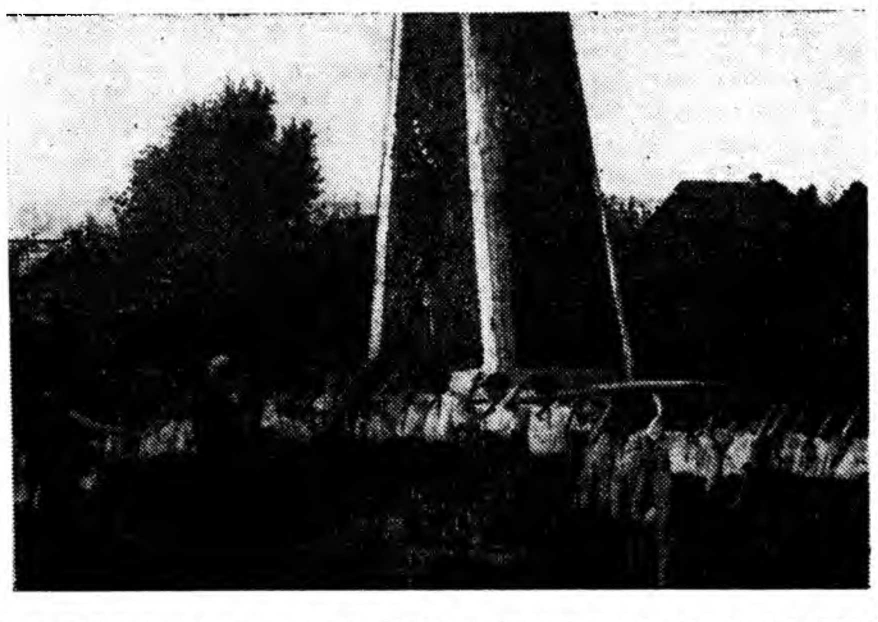

Тобшохоноор

✪ Бэшүүртэ ургэн экрантай кино харуулдаг машина ерэжэ, «Крестоносцы» гэжэ картина түрүүшынхеэ харуулба. Ургэн экрантай кинокартинанууд аймагай колхоз, совхозуудаар табигдаха юм.

Г. Аширов.

Ном тараалгада олониитын үүргэ ехэ

Коммунизм байгуулгада профессиональна союзууд, комсомол, коопераци болон бусадшье олониитын организацинуудай үүргын аргагүй дээшэлhэн тухай КПСС-эй Программа дотор хэлэгдэнэ. Ажалай социалис мүрысөө үргэдхэхэ, коммунис ажалай шэнэ арга дэлгэрүүлхэ, зониие ажаhуудалай гэгээрэлэй талаар хангаха хэрэгтэ манай парти ехэ анхарал табина. Тиимэhээнь олониитэ хадаа соёлой, элүүрые хамгаалха эмхи зургаануудай хүдэлмэриие шалгаха эрхэтэй, мүн олониитын мэдэлдэ клуб, библиотекэнүүдые үгэхэ гэжэ парти заана.

Коммунис партиин энэ заабаринуудые бэелүүлхын тула ВЛКСМ-эй XIV съезд залуушуулые хүмүүжүүлгын талаар литература тон ехэ туhатай гэжэ комсомолой организацинуудта заагаад: «hайн ном гээшэ сэсэн hургагша, зүблэгшэ мүн. Хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ ном сэгнэшэгүй туhатай. Хүн зониие ном уншаха дуратай болгохо, олониитын библиотекэ, номуудые зондо нэбтэрүүлэн тарааха комиссинуудые олоор бии болгохо, литература тараадаг хүнүүдые олошоруулха»—гэжэ тогтоол соогоо бэшэhэн байна.

«Правда» газетын 50 жэлэй ойн гүйсэhэнтэй дашарамдуулан, КПСС-эй обком республика дотороо майн 5-hаа июниин 5 болотор «Номой hара» соносхоо hэн.

«Номой hарын» дүнгүүд иимэ: 103,7 мянган түхэригтэ ном тараагдажа, hарын түсэб 118 процентээр дүүргэгдээ.

«Книготоргын» киоск, магазинууд бүхыдөө тооной энэ hарын туршада ном худалдаха түсэбөө дүүргээ. Зарим магазин, киоскын наймаалагшад эрхим hайн дүнгүүдые туйлаа. Тэдэнэй тоодо Гусиноозерск городой № 8 магазиниие даагша В. Г. Мостовская, Прибайкалиин аймагай Турка тосхоной № 14 магазиниие даагша Ф. С. Покацкий, Онохойн № 12 магазиниие даагша нүхэр Рудакова оролсоно. Мүн № 1, 2, 3 киоскнуудай наймаалагшад нүхэд Воробьева, Хортанова, Островская гэгшэд hайн амжалтатай.

Ном тарааха, худалдаха хэрэгтэ республикын олониитэ ехэ туhа хүргэнэ. Жэшээнь, ПВЗ-гэй техническэ таhагай инженер Михаил Ильич Климов, механическа цехэй мастер Павел Иванович Рогачев, слесарь Георгий Сергеевич Мельников, инженер-механик Александр Александрович Гаврилов гэгшэд «Номой hарын» туршада завод соогоо 300 түхэригhөө дээшэ мүнгэндэ номуудые тараагаа. Мүн Бурстрой трестын ДОЗ-ой начальник Н. Н. Горчаков, сэмбын фабрикын мастер С. Формичева номуудые ажалшадай дунда үргэнөөр тараахые үргэлжэдөө оролдожо байдаг юм.

Библиотечнэ институдай студентнэр, соёлой училищиин болон дундашье hургуулинуудай hурагшад эрхимээр ном тараагаа. Тэдэнэй дундаhаа 39 дунда hургуулиин 7-дохи классай hурагша Таня Мурчина онсо шалгараа. Мүн Кабанскын аймагай Каменск тосхоной hурагшад ахалагша пионервожата Л. Н. Касьяновагай хүтэлбэреэр hара соо 70 түхэригтэ номуудые тараажа, hайн амжалта туйлаба.

Арад зониие ном уншаха дуратай болгохо хэрэгые Улаан-Үдын № 29 hургуулиин 7 классай hурагша Трифонова, № 20 hургуулиин 9-хиин hурагшад Галя Житихина, Люда Соковилова гэгшэд өөhэдынгөө уялгада тооложо, эрхимээр ажаллаа.

Энээнэй хажуугаар республика доторнай ном худалдаха хэрэгтэ олохон дутуу дунданууд бии. Түбхын түрүүн манайда ном худалдаха тусхай магазин, киоскнууд тон үсөөн байhаар гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Республикымнай городууд, хүдэлмэришэдэй тосхонуудта «Книготоргын» системын 18 магазин, 19 киоск хүдэлдэг. Хүдөө аймагуудтамнай энээнhээ үшөө муу, хамта дээрээ ойрдоол 40 магазин, киоскнууд байха юм. Энээн дээрэhээ боложо, хүн зоной ном уншаха эрилтэ хүсэд хангагданагүй.

Мүн хүдөөдэшье, хотодошье ном худалдаха арадай магазинууд үгы, тэрээнhээ байтагай Улаан-Үдэдэмнай тиимэ 2-3 киоск бии. Юрэнхыдэнь абаад харахада, манай республикын олониитэ ном тарааха хэрэгтэ гүйсэд hайн хабаадалсанагүй. Магазинуудай хүдэлмэридэ туhалхаар олониитын соведүүдшье, комсомолой организацинуудта номой хани нүхэдэй Совет баhал үгы байhаар.

«Мүнөө үедэ худалдалга ба тэрэниие саашадань hайжаруулга» гэhэн тогтоол соогоо КПСС-эй Центральна Комитет гаража байгаа бүхы номуудые уншагшад олондо хүргэжэ, тэдэнэй ургажа байгаа эрилтэнүүдые hайнаар хангаха ёhотой гэжэ тэмдэглэhэн байна. Энэ гол зорилгые бэелүүлхын түлөө олониитэ hайнаар тэмсэхэ ёhотой.

Б. Нимаев.

Сагай уларил

Июль hара—зунай дунда hара болоно. Манай Буряадта мүнөө жэлдэ июль дулаан, бороо хуратайгаар эхилээ. Арбан үдэрэй туршада агаарай температура дунда зэргээр 17—18 градус дулаан байгаа. Харин зарим нютагуудта (Хяагта, Хоридо) урда жэлнүүдэйхиhээ 1—2 градусаар хүйтэншэг байба.

Хориин зонын зүүн хойто зүгэй нютагуудта хүйтэншэг, агаарай температура 14—15 градус дулаанhаа дээшээ гараагүй. Түрүүшын арбан хоногой hүүл багаар ехэ дулаан, 26—31 градус хүрэтэр дулааржа, хура бороон бага ороо. Зарим газарта аадар, мүндэршье үзэгдөө.

Арбан хоногой туршада республикын зарим аймагуудаар хэды ехэ уhатай бороон оробо гэбэл: Торидо 106 мм, Хяагтада нэгэхэн үдэрэй туршада 74 мм., Кабанскда 118 мм, Улаан-Үдэдэ 28 мм, Хориин зонодо 11-hээ 27 мм хүрэтэр.

Республика доторнай үбhэ хуряалга эхилэнхэй. Бэлшээриин ногооной ургаса урдынхиhаа hайн.

И. Котов.

ҮНДЭР НАhАТАНАЙ ТУhАЛАМЖА

Үглөөгүүр хэды эртэ байгаашье hаань, уран гартан—үбгэн баабайнараймнай эршэтэ ажал түлэг дундаа. Аршаанта Агсуургын бүтүү шэбэр, умба ногоон сэсэрлиг жэгүүртэ жэргэмэлэй шэнхинэмэ аялгаар эзэлэгдэшэнхэй.

—Ябагты! Эдеэмнай хүрэшэхэнь, яаhан нэтэрүү улад гээшэбта,—гэжэ эдеэ шанадаг 70 наhанай үбгэжөөл ехэл енгүүрхэн, нүхэдөө оoглоно.

Тиихэлээрнь 77 наhатайшье hаа, дээрэ хана дамжажа ябаhан үшөөл сарюун янзын үбгэн Дашын Буда hүхэеэ хаhан модондо саб байса сабшаха зуураа, бусадтаа хандажа:

— Зай, сайлая даа, энэ Раднымнай Даржаа амар заяа үзүүлхэеэ болёо,—гээд эльгэ хатана.

Тээ саана жараад гарамгай наhанай Раднын Дэмбэрэл баабай хюреөгэйнгөө хурса шүдэнүүдые шэртэн, шэнжэн байха зуураа:

— Хоёр-гурбан хоногhоо энэмнай хушагдаа болохонь гээшэ ха. Хадааhа жүтөөhэ, хушалтануудаа дүтэлүүлжэл байгаа hаань, нэгэл ёhо байгаа,—гэхэлээрнь, Найданов Цыретор (бригадир үбгэн) тодожо абаад:

— Үдын оролгоноор колхозойнгоо түб уруу ошожо ерэхэ болоо хаб,—гээд отог тээшээ гэшхэлнэ.

Үнгэрhэн hарада Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой буурал толгойтон сугларжа, түрэл колхоздоо али болохо арга шадалайнгаа зэргээр ажал хүдэлмэридэнь туhалха гэжэ хөөрэлдөө hэн. Тэрэ хөөрэлдөөнэй боложо байха үедэ Загастайн сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Тубанов Бальчин Бадмаевич тэдэ үндэр наhатанда партиин түүхэтэ XXII съездын баталhан ойрын хорин жэлэй туршада коммунизм байгуулха үндэhэ hуури табиха гэhэн асари ехэ Программа тушаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө бэлэй.

Тиигэжэ колхозой үндэр наhатан-пенсионер үбгэд Найданай Цыретор, Ванданай Аюша, Раднын Дэмбэрэл, Очирой Зана, Дондогой Жамса, Тогоошын Цыретор, Раднын Даржаа болоод бусад, хамтадаа 16 үбгэд, Агсуургын аршаан ошожо, тэндэ ажалшадай амархада таарамжатай зохид байдал бии болгохын тула столово, кухни шэнээр барижа бодхообо.

В. Будажапов.

Сэлэнгын аймаг.

Хилын саанаhа

Румын арад Бүхэдэлхэйн конгрессэй шиидхэбэринүүдые hайшаана

БУХАРЕСТ, июлиин 17. (ТАСС). Бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряаха, эб найрамдал тогтоохо зорилготой Бүхэдэлхэйн конгресстэ зорюулагдаhан түрүү бэшэг «Скынтейя» газетэ мүнөөдэр гаргаба. Конгресс ашатай hайнаар дүүрэбэ гээд газетэ бэшэнэ.

Иимэ элдэб үзэлтэй хүнүүд үгэеэ ойлголсожо шадаха байна, эб найрамдалай хүсэнүүд улам нягта жагсаалтайгаар нэгэдэжэ, эб найрамдал хамгаалхын, бэхижүүлхын түлөө сэхэ шууд тэмсэжэ шадаха гээд конгрессэй дүнгүүд харуулба.

Румын арад аха дүү социалис оронуудай арадуудтай хамта эб найрамдалай хүсэнүүдые саашадань нэгэдүүлхын, тиигэжэ бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха шухалын шухала зорилгые бодотоор бэелүүлхын түлөө саашадаашье тэмсэхэ гээд «Скынтейя» газетэ бэшэhэн байна.

Конгресс ехэ удха шанартай

ВАРШАВА, июлиин 17. (ТАСС). Полышын «Трибуна люду» газетэ Бүхэдэлхэйн конгрессэй хүдэлмэриин дүнгүүдые тайлбарилан бэшэбэ. Конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадаhан делегадууд, ниитын организацинууд бодото политическэ, ниитын ёhо заншалай хүсэн болоно гээд газетэ тэмдэглээ.

Москвада үнгэргэгдэhэн конгресс эдэ бодото хүсэнүүдые тодорхойлон харуулхаhаа гадна, эдэниие элсүүлэн эмхидхэhэн байна. Эб найрамдалай, буу зэбсэг хуряахын түлөө тэмсэл улам үргэдхэхэ, бэхижэхэ болоно.

Дэлхэйн арадуудта хандаhан бэшэг соо конгресс тэмсэл хэхэ тухай уряална. Энэ уряае хэдэ миллион хүнүүд дэмжэхэ байха гээд газетэ үргэлжэлүүлбэ.

Австриин коммунис партиин ЦК-гай мэдүүлгэ

ВЕНЭ, июлиин 17. (ТАСС). Австриин коммунис партиин Центральна Комитедэй мэдүүлгые «Фольксштимме» газетэ мүнөөдэр толилбо. Национальна Соведые болзорhоонь урид тарааха, ноябриин 18-да парламентда шэнэ hунгалта үнгэргэхэ тухай Австриин правительственна хоёр партиин шиидхэбэри тухай мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ.

hунгалтын урда тээхи программанууд соогоо правительственна эдэ хоёр парти зорилгонуудые табиhан юм. 1959 оной май hарада hунгагдаhан парламент эдэ зорилгонуудыень бэелүүлээгүй. Тиигэжэ арад зондо, ороной экономикодо шухала удхатай асуудалнуудые эдэ партинууд бодотоор дүүргүүлэнгүй үнгэргэхэ hэдэлгэ гаргана. Австриин социалис партиин, Австриин арадай партиин гаргаhан эдэ аашануудыень Австриин коммунис парти буруушаана. Ажалшан арадта шухала удхатай асуудалнуудые эдэ партинууд тон hаядаа дүүргэхэ ёhотой гэжэ Австриин коммунис парти эрилтэ табина.

Юумэнэй үнэ сэнгэй саашадаа дээшэлхэ ябадалые правительство, парламент, болюулха хэмжээнүүдые абаха ёhотой гээд Австриин коммунис партиин мэдүүлгэ соо заагданхай. Мүн бага салин хүлhэ абадаг зарим хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай салин хүлhые, пенсионернүүдэй абадаг тэдхэмжые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй гээд тэндэнь хэлэгдэнэ.

Эндэ табигдаhан эрилтэнүүдые бүхы ажалшадай дэмжэхые Австриин коммунис парти уряалба.

Сукарнын мэдүүлгэ

ДЖАКАРТА, июлиин 17. (ТАСС). Голландиин түлөөлэгшэдтэй хэлсээнүүдые хэхын зорилгоор Гадаадын хэрэгүүдэй министр Субандрио, генерал Хидаят гэгшэдые Вашингтон эльгээхэ. Тиигээд Индонезиин хараалhан болзор соо Баруун Ирианиие Голланди бусаахаар бэлэн гү гэhэн асуудалые тодорхойлхо байна. Иимэ шиидхэбэри Индонези абаа гээд Сурабай ниидэхынгээ урда тээ президент Сукарно мүнөөдэр мэдүүлбэ. hүүлдэ референдум үнгэргэхөөр Баруун Ирианай захиргаанай хүтэлбэриие Индонезидэ дамжуулан үгэхэ тухай Банкерай түсэб соо хараалагдаhан байгаа. Голланди хадаа энэ түсэбыень зүбшөөн абаха болобо гээд hүүлэй мэдээсэлнүүд абтаhан юм. Энээнтэйнь дашарамдуулан, президент Сукарно иимэ мэдүүлгэ хэhэн байна.

„Альже репюбликэн“ газетэ дахин гаража эхилбэ

ПАРИЖ, июлиин 17. (ТАСС). «Альже репюбликэн» гэдэг үдэр бүхэндэ хэблэгдэдэг демократическа газетэ гаража эхилбэ. Францийн колониальна засагаархид 1955 оной сентябрь hарада Алжирта гарадаг энэ газетые хориhон байгаа. Тиигэжэ тэрэнэй директор Анри Аллег гэгшые түрмэдэ хааhан юм.

«Альже репюбликэн» газетэ колониализмын элдэб шэнжэ маягуудтай бүхы хүсөөрөө тэмсэхэ. Алжирай бүхы патриодуудай, Европын бүхы демокрадуудай энэ газетэдэ бэшэгүүдые толилходонь болохо. Хүгжэлтын түлөө тэмсэдэг бүхы хүнүүдые нэгэдүүлхэ түб энэ газетэ болохо гээд «Альже репюбликэн» газетын трүүшын номерой түрүү бэшэг соо хэлэгдэнэ.

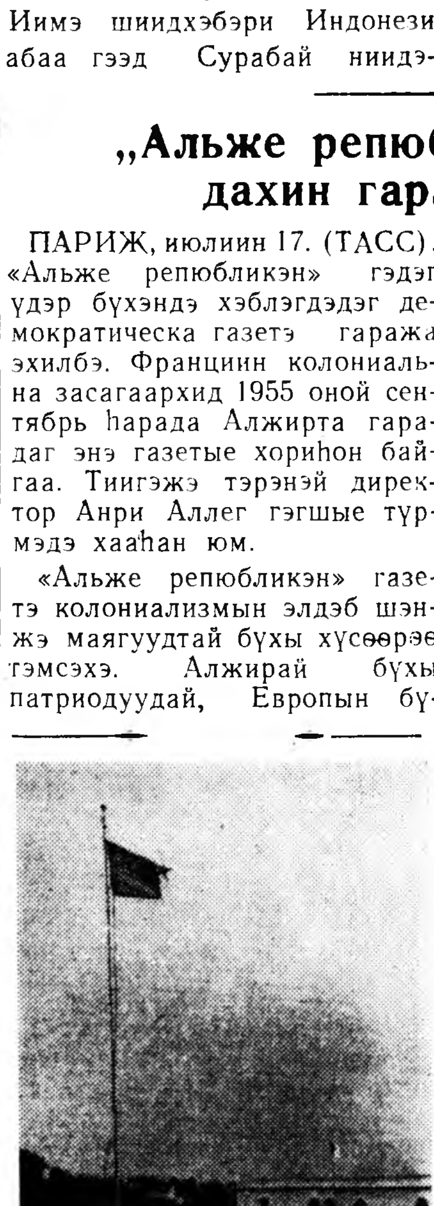

Хахад hара, Улаан мүшэн тэмдэгтэй Алжирай сагаа-ногоон үнгэтэй туг Алжирай газар дээрэ намилзажа байна. Алжирай национально-сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэд энээниие амаршалан тэмдэглэнэ.

Франс Пресс-ТАСС-ай фото.

Америкын „туhаламжа“

ДЕЛИ, июлиин 17. (ТАСС). Хүдөө ажахыда «үлүү гараhан» продуктнуудые худалдаха хуулиин ёhоор, Индидэ Америкын эдеэ хоолой продуктнууд асаргадана. Эдэ продуктнуудынь хүнэй бэе махабадта аюул тохёолдуулна гээд «Блиц» гэдэг недели бүхэндэ гарадаг Бомбейн журнал бэшэбэ. Пароходуудаар Калькутта, Мадрас асаргадаhан Америкын шэниисэ хорото зүйлнүүдтэй байба гээд, журнал мэдээсээ. «Бидэнэр хилээмэ эреэ hэмди. Харин хорото эдеэ абаабди» гээд, «Блиц» журнал бэшэбэ.

СОВЕТ ИНЖЕНЕР СҮЛ[...]

БОНН, июлиин 17. Хэблэлдэ мэдээс[...] ёhоор, Баруун Герма[...] сагаархид СССР ФР[...] хоорондо баталагда[...] сээе эбдэжэ, СССР-h[...] дэ байдаг худалдаа [...] най түлөөлэлгын хү[...] лэгшэ инженер В. [...] польцевые ямаршье [...] баримтагүйгөөр дүрбэ[...] түрмэдэ хаахаар 1961 [...] сүүдлэhэн юм. Энэ хү[...] аашые болюулха, сов[...] нерые сүлөөлхэ тухай [...] скэ Союзай талаhаа [...] нүүд абтаhан байгаа. [...] засагаархид hаяшаг В. [...] польцевые түрмэhөө с[...] В. А. Припольцев Эхэ[...] бусаа.

—✦—

Баруун Берлин т[...] хорото аашану[...] гаргагдаhаар

БЕРЛИН, июли[...] (ТАСС). hүүлэй үд[...] Баруун Берлинэй фаш[...] гээдүүдэй талаhаа [...] аашанууд ходо гаргагда[...] лоо. Иимэ аашанууд ГД[...] баатай городой түмэр [...] дар гаргагдана бшуу. Берлинэй сенат эдэ [...] аашануудыень мэдэжэ[...] гаа hаа, болюулха хэм[...] дые абанагүй. Июлиин 15 хүрэтэрхи болзор со[...] тропоезднуудай 250-[...] хын шэл тэhэлэгдэhэ[...] вагонууд соохи түхеэр[...] эбдэгдэhэн байна.

Түмэр замай хүдэл[...] шэдэй хёрхо hэргыл[...] гээр ажаллаhанай а[...] руун Берлин тээшэ [...] электропоезднууд hа[...] данагүй гээд газетэн[...] дэглэбэ.

—✦—

Баруун Европын оро[...] социал-демократич[...] социалис партину[...] түлөөлэгшэдэй конф[...] дүүрэбэ

ПАРИЖ, июли[...] (ТАСС). Баруун Евро[...] нуудай социал-демо[...] ска, социалис партину[...] лөөлэгшэдэй конф[...] Брюссельдэ дүүрэбэ. [...] пын политическэ нэ[...] бии болгохо түсэбүүдт[...] тын дэлгүүртэ» Англи[...] тушаа эдэ партинууд [...] ханданаб гэhэн ас[...] конференцидэ зүбшэ[...] бэ. Франс Пресс аге[...] мэдээсэhээр, конферен[...] баадагшад үгэеэ ойл[...] шадабагүй. Францийн, [...] гиин социалис партину[...] лөөлэгшэд нэгэ ондо[...] шугамтай, Англиин ле[...] нуудай парти баhал [...] хараа шугам бари[...] байба. Францийн, [...] социалис партиин түл[...] «Нэгэдэмэл Европо»-[...] Европын оронуудай ф[...] бии болгохо хүсэлтэй [...] Харин тиихэдэнь ле[...] нууд иимэ федераци [...] гохо хүсэлгүй. Конфе[...] хабаадагшад богонихо[...] дүүлгэ гаргаhан байна[...] даата асуудалнууд ту[...] мэдүүлгэ соонь хэлэг[...]

—✦✦✦—

Японой правител[...] тушаалhаа бу[...]

ТОКИО, июлиин [...] (ТАСС). Премьер [...] Икэда кабинедые [...] хубилгаха түсэбтэй юм[...] тэйнь дашарамдуулан, правительствын бүхы [...] нүүд мүнөөдэр ту[...] бууба. Икэдын байда[...] жаруулхын зорилгоо[...] стрнүүд hэлгүүлэгдэхэ[...]

Хэды үдэрэй саада[...] вительстваhаа гаража [...] Айитиро Фудзияма [...] бинедтэ уригдахагүй [...] Юуб гэхэдэ, Икэдын [...] ческа политикые тэрэ[...] дэггүй байгаа гээд тэ[...] шэнэ.

Редакторай ор[...]
М. Н. НИ[...]

Манай адрес, телефон[...]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. [...] ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редакто[...] 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийной жи[...] пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советского [...] тельства—47-59, промышленности, транспорта, информа[...] 35-14, культуры, литературы и искусства—34-05, [...] и рабселькоров—40-49, отдел переводов и корректо[...] — 35-95, бухгалтерия — 37- 32. Для междугоро[...] переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства куль[...] Бурятской АССР.

Н00928.

Зак. № 338[...]